

**POLSKA
SIATKÓWKA**

**MISTRZ
ŚWIATA**
2018 | 2014 | 1974

KSIĘGA PRZYPADKÓW 2024 (Casebook)

Edycja 2024

Komisja Sędziowska i Przepisów Gry FIVB

WSTĘP

Piłka siatkowa to wspaniała gra – wystarczy zapytać miliony ludzi, którzy w nią grają, oglądają, analizują i sędziują. Przez ostatnie lata intensywnie promowana i rozwijana, stała się jednym z najpopularniejszych sportów. Zwiększenie prędkości gry, więcej emocji i dynamicznych akcji, dobry wizerunek sportu i świetne wyniki oglądalności w telewizji stanowią bodziec do dalszego rozwijania siatkówki i trafiań z nią do coraz to nowych odbiorców.

Jednak prawidłowe i jednolite stosowanie Przepisów Gry na arenie światowej jest również bardzo ważne dla dalszego rozwoju gry. Niniejsza Księga Przypadków jest zbiorem wraz z przyporządkowanymi im poszczególnymi przepisami zatwierdzonymi przez Komisję Sędziowską i Przepisów Gry. Przypadki te rozszerzają i wyjaśniają ducha i znaczenie Oficjalnych Przepisów Gry oraz stanowią oficjalne interpretacje, których należy przestrzegać podczas wszystkich zawodów.

Warto podkreślić, że to sędzia wdraża przepisy w życie. W celu zapewnienia prawidłowego stosowania przepisów, sędziowie muszą nie tylko bezbłędnie je znać, ale także zdecydowanie i prawidłowo je stosować w kontekście gry. Ważniejsze jest to, aby przyswoili sobie i zrozumieli podstawowe zasady i stosowali je. W przeciwnym razie mieliby ogromne trudności z ich właściwym zastosowaniem. Jest to szczególnie ważne, gdy zaistnieje sytuacja, która nie została jasno określona w przepisach; sędziowie powinni prawidłowo i z autorytetem podejmować decyzje.

Pamiętaj, że „Sędzia ma prawo decydować o wszelkich sprawach związanych z grą, także tych, które nie są objęte Przepisami Gry”. Zatem można tego dokonać jedynie w oparciu o pełne przyswojenie sobie tych podstawowych zasad.

Pamiętaj także, że przepisy charakteryzują grę, wyznaczają granice, definiują uczciwość, legalizują techniki, zapewniają środki edukacyjne i stanowią podstawę relacji międzyludzkich. Wszystkie te aspekty są ważne.

Niniejsza Księga Przypadków opiera się na Przepisach Gry 2021-2024, które zostały zatwierdzone podczas Kongresu FIVB, który pierwszy raz odbył się w formie zdalnej w lutym 2021 roku.

Kilka przypadków pojawiających się w tej Księdze Przypadków zostało zilustrowane materiałami wideo, które mają pomóc zrozumieć sytuacje i uczynić je bardziej interesującymi i atrakcyjnymi. Przypadki te są wskazane w opisie. Klikając we wskazane miejsce można obejrzeć materiał wideo.

Dziękujemy wszystkim zainteresowanym osobom za zrozumienie i wsparcie.

Guillermo Paredes

Przewodniczący Komisji Sędziowskiej i Przepisów Gry FIVB

CZĘŚĆ I: TEORETYCZNE PODSTAWY STOSOWANIA

Pomimo, że sędzia pozostaje w cieniu widowiska, to jednocześnie promuje grę w piłkę siatkową, by stała się atrakcyjna dla coraz szerszej grupy odbiorców.

Chcemy, by siatkówka była coraz bardziej popularna – dbałość o atrakcyjność zawodów jest na to sposobem.

PRZEPISY ZASTOSOWANE W KSIĘDZE PRZYPADKÓW 2024

Księga Przypadków 2024 jest odzwierciedleniem zasad, które zostały wprowadzone w życie przez różne Kongresy FIVB w okresie ostatnich lat. Podczas gdy inne przepisy i zmiany filozoficzne są zawsze traktowane, jako zmiany sportu i jego społeczeństwa, to warto pamiętać, że przedstawione tutaj przypadki ściśle odnoszą się do przepisów obowiązujących obecnie.

W załączeniu znajdują się numery przypadków wraz z odpowiadającymi im przepisami. Numery przypadków zawierają odniesienia do materiałów wideo.

Komentarz WS PZPS:

- W rozgrywkach PLS i PZPS tabliczki do zmian nie są używane.
- Dokument zawiera przypadki oznaczone jako „Nowe”, jednakże w wielu pozostałych przypadkach ich treść pytania lub odpowiedzi zostały zmodyfikowane w stosunku do poprzedniej wersji. Pełną wiedzę można uzyskać po zapoznaniu się z całym dokumentem.

CZĘŚĆ II: PRZYPADKI

ROZDZIAŁ 1 - UCZESTNICY

NIEDOZWOLONE CZĘŚCI WYPOSAŻENIA	
1.1 Proteza nogi, usztywniacz na nodze, sztywny opatrunek na nadgarstku. Czy takie elementy są dozwolone?	Decyzja: Ważne, aby odróżnić przedmioty, którego mogą stwarzać potencjalne zagrożenie urazu lub kontuzji od stabilizujących czy tekstylnych akcesoriów, tak więc twardy opatrunek gipsowy jest niedozwolony, ale np. orteza nogi jest dozwolona. W przypadku ochraniacza na przedramię nie może on zapewniać dodatkowej kontroli nad piłką. Przepisy pozwalają zawodnikom korzystać/nosić stabilizatory, ortezy w celu ochrony przed kontuzją, co zostało opisane w przepisie 4.5.3. /4.5.1, 4.5.3/
1.2 Czy zawodniczka może grać z założonym pierścionkiem, który może spowodować zranienie?	Decyzja: Z powodu zagrożenia kontuzją zawodniczka musi zdjąć pierścionek lub owinąć go plastrem. /4.5.1/
KAPITAN	
1.3 Jakie powinno być prawidłowe zachowanie sędziego I, jeżeli grający kapitan notorycznie kwestionuje jego decyzje?	Decyzja: Poza ograniczeniami określonymi w przepisie 5.1.2, sędzia I powinien upomnieć kapitana zespołu nie karząc go jednak, zgodnie z przepisem 21.1. Jeśli zachowanie takie jest kontynuowane, kapitan powinien być ukarany czerwoną kartką za zachowanie grubiańskie (punkt i zagrywka dla przeciwnika). /5.1.2, 20.1, 20.2, 21.2, 21.3.1, Diagram 9/
1.4 WIDEO Grający kapitan poprosił sędziego I o sprawdzenie ustawienia. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Tak. Jednakże prośba o weryfikację ustawienia nie powinna być nadużywana przez zespół i nie powinna opóźniać gry. Szczegółowe informacje przekazane kapitanowi powinny odnosić się jedynie do ustawienia własnego zespołu. W przypadku, gdy prośba dotyczy weryfikacji ustawienia zespołu przeciwnego - kapitanowi przekazywana jest jedynie informacja o tym czy zawodnicy

	zespołu przeciwnego zajmują właściwe pozycje na boisku. Nie należy wskazywać zawodników, którzy aktualnie znajdują się w linii ataku a którzy w linii obrony. /5.1.2.2/
1.5 Czy decyzja sędziego jest zawsze ostateczna? Czy może on zmienić swoją decyzję pod wpływem protestu zespołu?	Decyzja: Tak. Sędzia może zmienić swoją decyzję, jeśli zdał sobie sprawę ze swojego błędu przed wykonaniem kolejnej zagrywki. Z drugiej strony zespoły nie mogą protestować przeciwko normalnym decyzjom sędziów. /5.1.2.1, 23.2.4/
TRENER, ASYSTENT TRENERA	
1.6 WIDEO Czy trenerom wolno trakcie meczu zwracać się do sędziego II w sprawie decyzji lub protestować?	Decyzja: Tylko grający kapitan ma prawo prosić sędziów o wyjaśnienia. Trener nie jest do tego upoważniony. /5.1.2, 5.2.3.4, 21.1, 21.2, 21.3/
1.7 Czy asystent trenera albo zawodnik może włączyć sygnalizator na przerwę na odpoczynek?	Decyzja: Tak – ale trener musi wykonać oficjalną sygnalizację ręczną, nawet jeśli używane są tablety, w celu zgłoszenia takich próśb. /5.2.1, 5.2.3.3, 5.3.1/
1.8 WIDEO Gdzie może poruszać się trener w czasie meczu?	Decyzja: Trener i tylko trener ma prawo poruszać się w wolnej strefie podczas meczu, pomiędzy przedłużeniem linii ataku a polem rozgrzewki bez zakłócania gry i pracy sędziego liniowego/sędziego II. /5.2.1, 5.2.3.1, 5.2.3.4/
1.9 Czy w czasie meczu kontuzjowany lub niepełnosprawny trener może korzystać z kul ortopedycznych w wolnej strefie do pełnienia swoich obowiązków w trakcie meczu?	Decyzja: Nie jest zabronione by trener stał lub poruszał się przy pomocy kul ortopedycznych.
1.10 WIDEO Czy jest dozwolone, aby trener lub asystent trenera asystowali zawodnikom rozgrzewającym się z piłkami w wolnej strefie podczas przerwy między setami?	Decyzja: Nie. Osoby te mają prawo robić to wyłącznie podczas oficjalnej rozgrzewki przed meczem. Tylko zawodnicy mają prawo rozgrzewać się w wolnej strefie za swoim boiskiem między setami. Jeśli ma to miejsce, sędziowie powinni poinstruować trenera lub asystenta trenera w uprzejmy sposób, aby wrócili do ławki zespołu. /4.2.4, 5.3.1/

1.11 WIDEO Czy jest dozwolone, aby podczas rozgrzewki którykolwiek członek zespołu stał w wolnej strefie lub na boisku przeciwnika?	Decyzja: W przypadku oficjalnej rozgrzewki na siatce ogólną zasadą jest, że rozgrzewkę można prowadzić wyłącznie na WŁASNYM polu gry. Trenerzy mogą znajdować się w pobliżu siatki, w celu zapobiegania kontuzji zawodników oraz w wolnej strefie przeciwnika, nadzorując swój zespół. W tej sytuacji trenerzy mogą wyłącznie nadzorować rozgrzewkę lub zapobiegać kontuzjom. W przypadku oddzielnej oficjalnej rozgrzewki całe pole gry może być wykorzystane przez zespół aktualnie rozgrzewający się piłkami na siatce. Drugi zespół może korzystać z wolnej strefy poza swoją częścią boiska, nie przeszkadzając zespołowi przy siatce. /Wytyczne i instrukcje sędziowania 2024/
1.11.1 Podczas Pucharu Świata Kobiet zaobserwowano dodatkowego asystenta trenera, który zagrywał piłkę do określonych zawodników na boisku podczas rozgrzewki. Delegat Techniczny poprosił sędziów o zaprzestanie takiego działania. Czy było to słuszne?	Decyzja: Prawidłowe działanie. Przepis stanowi, że tylko pięciu członków sztabu może uczestniczyć w oficjalnej rozgrzewce. Dodatkowe osoby, które nie są wpisane w formularzu O2bis lub inni przedstawiciele zespołu (np. kierownik zespołu) nie mają prawa uczestniczyć ani w rozgrzewce zespołu ani w oficjalnej rozgrzewce na siatce. Tylko fizjoterapeuta, jeśli nie znajduje się w pięcioosobowym składzie sztabu, może uczestniczyć w rozgrzewce, ale tylko do momentu rozpoczęcia oficjalnej rozgrzewki na siatce. Sędziowie powinni powiadomić Delegata Technicznego o tej sytuacji. /4.1.1/
1.11.2 NOWY WIDEO Podczas rozgrzewki na boisku, zaobserwowano, że dodatkowi trenerzy rozmieszczeni dookoła boiska, poza bandami reklamowymi, aktywnie uczestniczyli w rozgrzewce zawodników przebywających na boisku (tj. nie tylko podawali piłki). Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Nie jest to dozwolone. Podczas rozgrzewki w polu gry mogą znajdować się osoby wyłącznie wpisane do protokołu zawodów. Tylko ci trenerzy mogą uczestniczyć w rozgrzewce zespołu. W tej sytuacji dodatkowi trenerzy wyraźnie byli aktywnie zaangażowani w przygotowanie zespołu. Sędziowie powinni poinformować Delegata Technicznego o tej aktywności, która powinna być zaprzestana. /4.2.2/
1.11.3 WIDEO Zaobserwowano trenerów, którzy przebywając po stronie boiska przeciwnika zagrywali lub atakowali piłki w kierunku	Decyzja: Nie, to nie jest dozwolone. Jednakże dozwolone jest, aby członkowie sztabu wpisani na listę zespołu znajdowali

członków własnego zespołu. Czy jest to dozwolone?	się blisko słupków, aby uniknąć sytuacji, w której spadająca od siatki piłka mogłaby stworzyć niebezpieczną sytuację dla zawodników. Natomiast pozostawanie po stronie przeciwnika i aktywny udział w rozgrzewce są zabronione. /Wytyczne i instrukcje sędziowania/
STRÓJ	
1.12 <u>WIDEO</u> Podczas meczu Pucharu Świata Mężczyzn, zespół miał dwóch zawodników w zespole z numerami odpowiednio 21 i 22. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Dla zwykłych meczów przepisy zezwalają na numery zawodników do 20. Jednakże w seniorskich światowych i oficjalnych zawodach FIVB, w tym Pucharze Świata, dozwolone jest używanie numeracji powyżej 20. Regulamin danych zawodów powinien określać górny limit numerów dla zawodników. /4.3.3/
1.13 NOWY W meczu zespół posiada dwóch zawodników Libero. Każdy z Libero posiadał strój różniący się zarówno od siebie jak i innych członków zespołu. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Tak. Zawodnicy Libero nie muszą mieć stroju o takim samym kolorze i wzorze. W rzeczywistości może to faktycznie pomóc widzom i komentatorom telewizyjnym w zrozumieniu roli każdego z zawodników. /19.2/
1.14 <u>WIDEO</u> Zespół miał kilku zawodników, którzy nosili ściągacze. Niektóre z nich były czarne, a niektóre białe. Czy dozwolone jest noszenie ściągaczy w różnych kolorach?	Decyzja: W seniorskich światowych i oficjalnych zawodach FIVB ściągacze muszą być tego samego koloru jako jednolita część stroju, ale używanie koloru czarnego, białego lub neutralnego jest dozwolone. Jednakże zespoły używające ściągaczy muszą je mieć w jednolitym kolorze i wzorze dla wszystkich zawodników. Podczas światowych i oficjalnych zawodów FIVB sędziowie muszą to kontrolować i informować o wszelkich naruszeniach Delegata Technicznego FIVB, który jest osobą wyznaczoną do podjęcia ostatecznej decyzji w tej sprawie. Jednak w przypadku zawodów niewymienionych powyżej przepis nie mówi nic o jednolitości koloru ściągaczy używanych przez wielu zawodników. /4.5.3., Regulamin zawodów FIVB/
1.15 Kilku członków zespołu podczas rozgrzewki było ubranych w strój treningowy zamiast	Decyzja: Ogólną zasadą jest, że wszyscy zawodnicy powinni być ubrani w stroje meczowe od momentu wejścia na boisko na

meczowego. Zauważono, że numery zawodników na boisku były niewidoczne co uniemożliwiło ich identyfikację z przedstawionymi dokumentami tożsamości. Czy to jest dozwolone?	rozgrzewkę. W niektórych najważniejszych zawodach ceremonia przedmeczowy przewiduje specjalną prezentację zespołu przeprowadzoną przez specjalistów. W takim przypadku regulacje mogą być inne. Sędziowie powinni być odpowiednio poinformowani o ceremoniale przedmeczowym.
---	--

ROZDZIAŁ 2 – STRUKTURA GRY

BŁĘDY USTAWIENIA I ROTACJI	
2.1 Rozgrywający na pozycji 1 stał wyraźnie przed zawodnikiem z pozycji 2, ale podskoczył tuż przed uderzeniem piłki na zagrywkę. Czy była to prawidłowa pozycja?	Decyzja: Błąd. Kiedy zawodnicy podskakują, zachowują pozycje, które zajmowali podczas ostatniego kontaktu z podłożem. Tak więc, kiedy zawodnik linii obrony był w powietrzu, ostatnie miejsce kontaktu z podłogą zostaje zachowane. /7.4, 7.4.2, 7.4.3, 7.5/
2.2 Czy jest błędem, jeżeli stopa zawodnika, który jest na boisku ma kontakt z boiskiem przeciwnika, w momencie wykonania zagrywki?	Decyzja: Nie. Tę sytuację powinno się rozważać w ten sposób tylko, kiedy zawodnik wkracza na boisko przeciwnika przez linię środkową podczas wymiany. /1.3.3, 7.4/
2.3 Zespół otrzymał błędną informację o zawodniku, który ma zagrywać. Gra była kontynuowana. Ta błędna informacja została zauważona w późniejszym momencie w secie. Co się teraz stanie?	Decyzja: Zespoły muszą powrócić do możliwie najbardziej zbliżonego swojego oryginalnego ustawienia. Wynik zostaje skorygowany do momentu, kiedy podano nieprawidłową informację. Prawidłowy zawodnik ma zezwolenie na wykonanie zagrywki. Jednakże nałożone upomnienia/sankcje pozostają zachowane. To zdarzenie musi być opisane w protokole zawodów.
2.4 WIDEO Zespoły nie były gotowe do gry, bo na boisku znajdowało się 5 lub 7 zawodników, gdy sędzia I był gotowy zagwizdać na zagrywkę. Co powinno nastąpić?	Decyzja: Sędzia I powinien dać sygnał na zagrywkę, kiedy jest pewien, że oba zespoły są gotowe do gry i zagrywający jest w posiadaniu piłki. W grze musi zawsze uczestniczyć 6 zawodników w każdym zespole. W związku z tym, że sędzia I zauważył błąd przed gwizdkiem na zagrywkę, musi udzielić sankcji za opóźnianie gry

	zespołowi popełniającemu błąd. To, który zespół będzie następnie zagrywał, zależy od rodzaju sankcji za opóźnianie gry. Jeżeli jednak sędzia I dał sygnał na zagrywkę, gdy na boisku było 5 lub 7 zawodników, musi on natychmiast przerwać i powtórzyć wymianę bez żadnych konsekwencji dla zespołów. Jeśli ta sytuacja zostanie zauważona po zakończeniu wymiany, wynik tej wymiany będzie unieważniony a wymiana powtórzona bez żadnych sankcji. Jeśli nikt nie zauważy tej sytuacji lub zauważy dopiero po rozpoczęciu kolejnej wymiany, wymiana rozgrywana z 5 lub 7 zawodnikami w zespole nie może zostać powtórzona. /7.3.1, 7.5, 12.3/
2.5 Po zagrywce, która została wykonana przez niewłaściwego zawodnika, piłka wyszła na aut. Gdy wymiana została zakończona, sekretarz zasygnalizował błąd rotacji. Ile punktów otrzyma zespół przyjmujący?	Decyzja: Powinien zostać przyznany tylko jeden punkt, spowodowany błędem rotacji, niezależnie od tego, który zespół wygrał wymianę. /7.7.1.1/
2.6 WIDEO Czy jest błędem, jeżeli stopa zawodnika na boisku ma kontakt z wolną strefą w momencie wykonywania zagrywki?	Decyzja: Tak, to jest błąd, ponieważ w momencie uderzenia piłki przez zagrywającego, wszyscy zawodnicy, z wyjątkiem zawodnika zagrywającego, muszą znajdować się wewnątrz własnego boiska. W konsekwencji jest to błąd zawodnika na boisku, który ma kontakt z wolną strefą w momencie zagrywki. /7.4/
2.7 NOWY WIDEO 1 WIDEO 2 W momencie wykonania zagrywki, w zespole przyjmującym, zawodnik znajdujący się na pozycji 1, miał piętę tylnej stopy (w odniesieniu do linii środkowej) na równi z palcem przedniej stopy zawodnika z pozycji 2. Jak powinien zareagować sędzia II?	Decyzja: Sędzia II nie powinien reagować. Takie ustawienie jest zgodne z modyfikacją Przepisów Gry 2021-2024. Zespół popełnia błąd ustawienia, gdy któryś z zawodników nie jest na swojej właściwej pozycji w momencie uderzenia piłki przez zawodnika zagrywającego. W celu próby zmniejszenia ilości odgwisdywanych błędów ustawienia przez sędziów i w celu dostosowania do obecnych realiów zmian pozycji zawodników linii obrony, sędziowie powinni w szczególności odgwisdywać błędy, gdy zawodnik linii obrony jest całkowicie przed odpowiadającym jego pozycji zawodnikiem linii ataku w momencie uderzenia piłki przez zagrywającego. Kontakt stóp z podłożem określa ich pozycję. /7.5, 1.3.3, 7.4.3.1, 7.5.2/ Wytyczne i Instrukcje sędziowania/

ROZDZIAŁ 3 – SYTUACJE W GRZE

ODBICIE PIŁKI	
3.1 Po pierwszym odbiciu piłka przeleciała poza antenką. Rozgrywająca tego zespołu pobiegła za piłką w kierunku wolnej strefy zespołu przeciwnego i próbowała ją odzyskać, ale piłka poleciała w kierunku boiska i siatki po stronie przeciwnika. Sędzia I gwizdnął i zasygnalizował „piłkę autową”. W którym momencie piłka stała się „autową”?	Decyzja: Piłka stała się autowa, kiedy całkowicie opuściła przestrzeń nad wolną strefą i wkroczyła w przestrzeń nad boiskiem przeciwnika, po jego stronie siatki. /10.1.2, 10.1.2.2/
3.2 Czy zawodnik może prawidłowo odbić piłkę otwartą dłonią?	Decyzja: Tak, może. Odbicie piłki musi być ocenione przez jakość odbicia - czy piłka została złapana i/lub rzucona. Sędzia I nie może zbyt pochopnie odgwizdywać takiego zagrania, chyba, że wyraźnie widzi, że piłka została złapana i/lub rzucona. /9.2.1, 9.2.2, 9.3.3, 9.3.4/
3.3 Podczas pierwszego odbicia piłka odbiła się kolejno, w jednej akcji od jednego przedramienia, drugiego i klatki piersiowej zawodnika, ale nie została złapana lub rzucona. Sędzia I pozwolił kontynuować grę. Czy było to prawidłowe?	Decyzja: Decyzja sędziego I była właściwa. Przypadki pierwszego odbicia, przy których dozwolone jest dotknięcie piłki kolejno kilkoma częściami ciała, to: 1. odbiór zagrywki; 2. odbiór ataku (zarówno lekkiego, jak i silnego); 3. odbiór piłki odbitej przez blok własnego zespołu; 4. odbiór piłki odbitej od bloku przeciwnika. Zawodnik ma prawo do odbicia kolejno kilkoma częściami ciała w trakcie pierwszego odbicia tak długo jak tylko gra piłką w jednej akcji. Jednakże możliwe jest odgwizdanie błędu piłki złapanej lub rzuconej w pierwszym odbiciu, jeśli podczas tej akcji miały miejsce dwie fazy (najpierw złapanie a potem rzucenie). /9.2.3.2, 14.2, Wytoczne i instrukcje sędziowania/
3.4 <u>WIDEO</u> Zawodnik blokujący zmienił naturalny kierunek odbicia piłki kierując piłkę w boisko przeciwnika. Czy taka akcja jest dozwolona?	Decyzja: To zależy, czy piłka została rzucona lub złapana (błąd), czy też odbita (brak błędu). Dozwolone jest blokowanie piłki ze zmianą kierunku jej odbicia, jednak możliwe jest odgwizdanie błędu piłki rzuconej w akcji bloku. /9.2.2/

3.5 NOWY WIDEO Zawodnik atakujący z lewego skrzydła zagrał oburącz, rzucając piłkę. Jak Sędzia I powinien ocenić to zagranie?	Decyzja: Nic nie stoi na przeszkodzie, aby zawodnik wykonał atak piłki oburącz. Jednakże nie może być on wykonany poprzez złapanie i rzucenie. Kontakt z piłką na załączonym klipie ma miejsce prawie za głową zawodnika i kończy się ponad 50 cm dalej. To jest piłka RZUCONA. /9.2.2/
3.6 WIDEO Zawodnik wybił się poza panele reklamowe próbując obronić piłkę w obrębie trybun po swojej stronie siatki. Po odbiciu piłki zawodnik wyładował na trybunach. Czy taka akcja jest dozwolona?	Decyzja: Zagranie prawidłowe. Zawodnik może zagrać piłkę, a nawet korzystać z pomocy przy odbiciu piłki spoza własnej wolnej strefy. Dotyczy to także własnej ławki zespołu, bo znajduje się ona poza wolną strefą. Taka sama akcja jest niedozwolona po stronie siatki przeciwnika. /9, 9.1.3, 10.1.2/
3.7 WIDEO Podczas wymiany zawodnik biegł za piłką w kierunku trybun. Tuż przed jej odbiciem jeden z kibiców podskoczył i złapał piłkę. Trener tego zespołu domagał się powtórzenia wymiany ze względu na jej utrudnianie przez kibica. Sędzia odmówił. Czy była to prawidłowa decyzja sędziego?	Decyzja: Tak. Zawodnik może odbić piłkę spoza pola gry po swojej stronie, w tym z ławki zespołu / trybun, itd. O ile jednak zawodnik jest uprzywilejowany do gry w obrębie pola gry, o tyle traci swoje przywileje poza nim. /9, 9.1.3/
3.8 Czy sędzia I musi odgwizdać zaistniały błąd odbicia piłki, jeżeli zawodnik wykonał spektakularną akcję?	Decyzja: Sędzia musi wziąć pod uwagę zasadę „pozволь piłce latać”. To znaczy, że jeżeli zawodnik wykonał szybki ruch wkładając wielki wysiłek, by zagrać piłkę i w czasie odbicia doszło do nieznacznego błędu podwójnego odbicia, sędzia powinien być łagodniejszy w ocenie, niż w normalnej sytuacji. / 9. 7 Wytyczne i instrukcje sędziowania, /
3.9 Piłka odbiła się od głowy blokującego zawodnika zespołu A i przeleciała ponad antenką nad wolną strefę zespołu B. Zawodnik zespołu A pobiegł za piłką, by odbić ją ponownie na swoją stronę siatki. Czy można wykonać takie zagranie?	Decyzja: Tak. Piłka przeleciała ponad antenką, w kierunku wolnej strefy przeciwnika, częściowo poza przestrzenią przejścia. Prawidłowe więc było jej zagranie z powrotem nad swoje boisko poprzez przestrzeń zewnętrzną, po tej samej stronie boiska. Sędziowie liniowi nie mogą nic sygnalizować, gdy piłka jest tak grana, aż do momentu, gdy jest ona poza grą. /10.1.2/
3.10 NOWY Zawodnik pobiegł za piłką poza boisko i skorzystał ze stolika sekretarza by cofnąć piłkę w kierunku swojego zespołu. Kontakt	Decyzja: Tak. To było bardzo spektakularne zagranie. Zgodnie z przepisami gry, piłka może być odzyskiwana znad całego stolika

z piłką miał miejsce na końcu stolika sekretarza po stronie przeciwnika. Sędzia I nie zareagował i pozwolił kontynuować grę. Czy zawodnik miał prawo zagrać piłkę z tego miejsca?	sekretarza, także z części, która znajdującej się po stronie przeciwnika. Zatem było to dozwolone zagranie, a sędzia I słusznie pozwolił na kontynuowanie wymiany. /9/
3.11 Czy sędzia liniowy powinien sygnalizować, jeżeli piłka po drugim odbiciu zespołu przelatuje w przestrzeni zewnętrznej w kierunku wolnej strefy przeciwnika?	Decyzja: Nie. Ocena takiej piłki nie należy do sędziego liniowego. /8.4.1, 8.4.2, 9.1, 10.1.2, 10.1.2.1, 10.1.2.2/
3.12 Rozgrywający zespołu A odbił piłkę ponad siatką w taki sposób, że jego palce znajdowały się w momencie odbicia w przestrzeni przeciwnika. Piłka poleciała równolegle do siatki w kierunku atakującego. Blokujący zespołu B dotknął piłkę w przestrzeni zespołu A, który nie mógł już wykonać ataku. Jaka powinna być decyzja sędziego I?	Decyzja: Každy zespół musi grać piłką po własnej stronie pola gry i we własnej przestrzeni (z wyjątkiem Przepisu 10.1.2). Podczas gry powyżej siatki należy oceniać pozycję dłoni. Rozgrywający popełnił zatem błąd odbijając piłkę w przestrzeni przeciwnika. Blokujący, także popełnił błąd, dotykając piłkę w przestrzeni przeciwnika, zanim ten wykonał atak, ponieważ powyżej siatki należy oceniać pozycję dłoni. Jednakże tylko pierwszy błąd jest sankcjonowany. Odbicie piłki po stronie przeciwnika pod siatką jest traktowane inaczej. Tutaj liczy się pozycja piłki, tzn. zagranie jest nieprawidłowe tylko wtedy, kiedy piłka całkowicie przekroczy pionową płaszczyznę siatki. /9/
3.13 WIDEO Czy trener stojący prawidłowo w swojej wolnej strefie może złapać piłkę lecącą nad antenką, kiedy zawodnik zespołu przeciwnego biegnie, aby ją odzyskać?	Decyzja: Nie. Żaden z członków zespołu, włączając w to trenera, nie ma prawa utrudniać przeciwnikowi odzyskania piłki przechodzącej poza przestrzenią przejścia. Nie ma znaczenia czy zamiar dotknięcia piłki przez członka zespołu jest celowy czy przypadkowy. To oznacza, że trener stojący prawidłowo w swojej wolnej strefie musi ustąpić miejsca zawodnikowi zespołu przeciwnego biegnącemu by odzyskać piłkę. /10.1.2.2/
3.13.1 WIDEO Po złym przyjęciu w zespole B, piłka przeleciała poza przestrzenią przejścia w kierunku wolnej strefy przeciwnika. Jeden z zawodników tego zespołu zaczął biec w celu odzyskania piłki. Przeszedł on pod siatką, nie dotykając przy tym boiska przeciwnika ani siatki, ale nie mógł odzyskać piłki ponieważ zawodnik zespołu przeciwnego także poruszał się w kierunku piłki znajdując się na swoim	Decyzja: Každy zawodnik ma prawo stać i poruszać się swobodnie na swoim boisku oraz we własnej przestrzeni. Istnieją pewne ograniczenia związane z grą na boisku przeciwnika, w jego przestrzeni oraz w wolnej strefie. Dlatego kluczową kwestią przy ocenie potencjalnego wpływu na grę w takiej sytuacji jest to, czy zawodnik

boisku. Czy zawodnik zespołu A przeszkodził zawodnikowi zespołu B podczas tego zagrania?	zespołu A znajdował się na swoim boisku, czy w wolnej strefie. Jeżeli poruszał się on w obrębie własnego boiska, to było to prawidłowe zagranie. Z drugiej strony, jeśli zawodnik znajdował się w wolnej strefie i jego ruch był celowy, to można uznać to za wpływ na grę, popełnia on błąd. /10.1.2.2/
3.13.2 WIDEO Piłka po odbiciu się od bloku zawodnika zespołu A, uderzyła w antenkę i taśmę boczną po stronie zespołu B, a następnie spadła na boisko. Sędzia I uznał, że blok był skuteczny i zagrywać, będzie zespół A. Czy była to poprawna decyzja?	Decyzja: Nie, decyzja jest niewłaściwa. Jak widać na wideo, piłka dotknęła antenki i taśmy bocznej w tym samym czasie i zmieniła swój tor lotu po stronie zespołu B. „Sędziowie sygnalizują zakończenie wymiany, pod warunkiem, że są pewni, iż błąd został popełniony i znają jego rodzaj” (Przepis 22.2.1.2). Muszą powstrzymać się od podejmowania decyzji wyłącznie na podstawie domysłów, co widać na załączonym wideo. W przypadkach: - Gdy piłka dotyka antenki piłka staje się autowa (Przepis 8.4.3) Sędziowie odgwizdują błąd i sygnalizują piłkę autową. - Gdy piłka dotyka wyłącznie taśmy bocznej, sędziowie nie powinni przerywać gry, to nie jest błąd. - Gdy piłka dotyka taśmy bocznej i antenki jednocześnie, w większości przypadków zmienia swój tor lotu. W momencie kontaktu piłki z antenką występuje błąd, sędziowie muszą gwizdnąć i zasygnalizować piłkę autową. /22.2.1, 8.4.3/
3.13.3. NOWY WIDEO Piłka uderzyła w taśmę, ale nie dotknęła antenki. Czy odbicie piłki od taśmy powinno być automatycznie traktowane jak uderzenie w antenkę?	Decyzja: Nie, sędziowie muszą rzeczywiście widzieć uderzenie piłki w antenkę. Piłki uderzane z różną mocą mogą różnie odbijać się od siatki i/lub taśmy w pobliżu siatki i nie można automatycznie zakładać, że wystąpił błąd. /22.2.1, 8.4.3/
3.13.4. NOWY WIDEO Po niedokładnym przyjęciu zespołu, zawodnik rozgrywający pobiegł za piłką i odbił ją w wolnej strefie przeciwnika. Na co powinni zwrócić uwagę sędziowie podczas tego zagrania?	Decyzja: Dobra pozycja przy obserwacji powinna umożliwić sędziom ocenę czy piłka przeleciała w kierunku wolnej strefy przeciwnika przez przestrzeń przejścia. Jeśli to nastąpi, w momencie odbicia piłki przez zawodnika rozgrywającego, powstaje błąd, który musi zostać odgwizdany.

	Jednakże, jeśli piłka przechodzi nad lub poza antenką, odbicie piłki przez zawodnika rozgrywającego jest prawidłowe i jeśli piłka wróci na jego stronę boiska także ponad lub poza antenką, może zostać prawidłowo zaatakowana.
PRZEJŚCIE POD SIATKĄ	
3.14 Atakujący wylądował piętami na linii środkowej boiska, ale większość jego stopy była na stopie zawodnika blokującego, utrudniając mu możliwość ruchu. Czy był to wpływ na grę?	Decyzja: Tak. To był wpływ na grę. Wpływ na grę oznacza, że zawodnik powstrzymuje przeciwnika od ruchu lub odbicia piłki lub utrudnia przeciwnikowi próbę gry piłką. /11.2.1, 11.2.2.1, 11.2.4/
3.15 Czy fizyczny kontakt zawsze wpływa na grę?	Decyzja: Nie. w czasie meczu dochodzi do wielu przypadkowych kontaktów, ale sędzia powinien gwizdnąć, jeśli zawodnik utrudnił lub uniemożliwił wykonanie zagrania przez przeciwnika. /11.2.1/
3.16 WIDEO Podczas efektownej obrony, zawodnik upadł w ten sposób, że leżał na boisku przeciwnika, ale obie nogi były w powietrzu, nad boiskiem przeciwnika i żadna ich część nie znajdowała się nad linią środkową. Nie wpłynęło to jednak na grę przeciwnika. Czy jest to błędne zagranie?	Decyzja: Nie. Zgodnie z przepisem 11.2.2 dozwolone jest także dotknięcie boiska przeciwnika każdą częścią ciała powyżej stopy (stóp) pod warunkiem, że nie ma to wpływu na grę przeciwnika. Dopóki stopy zawodnika nie miały kontaktu z boiskiem przeciwnika, ani nie wpłynęło to na grę przeciwnika, nie można tej sytuacji uznać za błąd. /11.2.2/
3.17 WIDEO Obserwując uważnie ruch zawodnika w niebieskiej koszulce, mającego przekonanie, że może odzyskać piłkę, jest jasne, iż popełnia on błąd stając na boisku przeciwnika i linii bocznej Przeciwnik musiał podjąć nagłe i unikające działanie, żeby usunąć się z drogi. Czy był to wpływ na grę?	Decyzja: Pierwszym błędem jest dotknięcie boiska i linii bocznej przeciwnika przez stopę zawodnika w niebieskiej koszulce. Jeżeli to nie wystąpiło, definicją wpływu na grę jest działanie, które przeszkadza zawodnikowi w grze piłką. Zmuszanie przeciwnika do wykonania uniku, może być oceniane jako wpływ na grę. /Wytyczne i instrukcje sędziowania 7.5/
3.18 NOWY WIDEO Zawodniczka biegła za piłką przekraczającą płaszczyznę siatki częściowo poza przestrzeń przejścia, w kierunku wolnej strefy przeciwnika. Podczas tej akcji cała jej stopa była w kontakcie z linią boczną boiska przeciwnika. Czy sędzia I powinien odgwizdać to jako błąd?	Decyzja: Tak, jest to błąd. Linia boczna jest wewnątrz wymiarów boiska przeciwnika. Gdyby cała stopa będąca w kontakcie z linią boczną była w równoczesnym kontakcie z linią środkową (albo część stopy znajdowała się nad linią środkową), nie byłoby to błędem. /11.2.2.1/

ZAWODNIK PRZY SIATCE I KONTAKT Z SIATKĄ	
3.19 WIDEO Po równoczesnym kontakcie ponad siatką, piłka upadła poza boisko zespołu A. Który zespół będzie zagrywał?	Decyzja: Jeżeli po, rzeczywiście równoczesnym, kontakcie przez przeciwników dokładnie ponad siatką, gdzie obaj zawodnicy mają prawo grać piłką i piłka upadnie poza boiskiem, to jest to błąd zespołu przeciwnego. Zespół A będzie zagrywał. /9.1.2.2; 9.1.2.3/
3.20 Piłka po ataku uderzyła w siatkę, która dotknęła ramię zawodniczki blokującej. Czy miał miejsce błąd dotknięcia siatki?	Decyzja: Nie. Jeśli siatka dotyka zawodnika, to nie ma błędu. /11.3.1, 11.4.4/
3.21 Po tym, jak blokujący wylądował bezpiecznie, odwracając się dotknął swoim ramieniem siatki pomiędzy antenkami. Czy powinno być to odgwizdane jako błąd?	Decyzja: Nie. Ponieważ jego gra piłką zakończyła się zanim wykonał on obrót, kontakt z siatką nie jest w tej sytuacji błędem. /11.3.1, 11.4.4/
3.22 WIDEO Podczas próby bloku bez dotknięcia piłki, która była w jego pobliżu, blokujący dotknął siatki. Czy jest to błąd ?	Decyzja: Tak – dopóki jest to „w czasie akcji” gry lub próby gry piłką nawet jeśli dotknięcia nie było. /11.3.1, 11.4.4/
3.23 Środkowy bloku sięgał powyżej siatki i dotknął jej górnej taśmy, próbując zapobiec kombinacyjnej grze blisko niego. Czy to jest błąd?	Decyzja: Tak – kontakt z siatką był rzeczywiście „błędem dotknięcia siatki”: blokujący znajdował się blisko akcji i kontakt był pomiędzy antenkami. /11.3.1, 11.4.4/
3.24 WIDEO Atakujący wylądował bezpiecznie po uderzeniu piłki, zrobił jeszcze dwa kroki i dotknął siatki poza antenkami, gdy piłka była nadal w grze. Czy to jest błąd?	Decyzja: Nie, zawodnik nie popełnił błędu, ponieważ: Po pierwsze: - kontakt miał miejsce poza antenką Następnie: - nie skorzystał z pomocy siatki dla podparcia albo stabilizacji. /11.3.1, 11.3.2, 11.4.4/
3.25 Atakujący lądując na podłodze stracił równowagę, zrobił dwa kroki i oparł się klatką piersiową o siatkę pomiędzy antenkami, gdy piłka była nadal w grze. Gdyby nie złapał siatki, upadłby na boisko przeciwnika. Czy to jest błąd?	Decyzja: Tak, jeżeli zawodnik korzysta z pomocy siatki pomiędzy antenkami dla podparcia albo stabilizacji, jego akcja jest uważana jako wpływ na grę. /11.3.1, 11.4.4/
3.26 Rozgrywający wykonał krótką wystawę i kiedy atakujący uderzył piłkę potrafił również swojego rozgrywającego kolanem. Uderzenie spowodowało, że rozgrywający dotknął siatkę. Czy to jest błąd?	Decyzja: Tak, ponieważ rozgrywający brał udział w grze piłką. /11.3.1, 11.4.4/

3.27 WIDEO Zawodniczka dotknęła siatki włosami, podczas gry piłką. Czy było to prawidłowe zagranie?	Decyzja: Tak. Zagranie takie musi zostać uznane za błąd, tylko jeśli w oczywisty sposób wpłynęło na grę zespołu przeciwnego lub spowodowało przerwanie wymiany (np. włosy zaplątane w siatkę). Jeśli taka sytuacja nie miała wpływu na grę zespołu przeciwnego lub wymianę, sędziowie nie mogą przerywać gry. /11.3.1, 11.4.4/
3.27.1 WIDEO 1 WIDEO 2 W pierwszym przypadku, atakujący po uderzeniu piłki uderza w rękę zawodnika blokującego, która sięgała ponad górną taśmę siatki i powoduje dotknięcie przez nią górnej taśmy siatki. W tym przypadku obaj atakujący i blokujący mają kontakt z piłką. Jednakże atakujący kontynuując ruch przekłada rękę, dotyka ramienia blokującego, wymuszając przez nie dotknięcie taśmy siatki. Czy może to być ocenione jako błąd dotknięcia siatki lub wpływ na grę podczas tych dwóch akcji?	Decyzja: W pierwszym przypadku dotknięcie siatki przez blokującego nie może być uznane jako błąd, ponieważ jego ruch był zmieniony przez atakującego. Jeżeli jednak sędzia I uzna, że atakujący skierował dłoń przeciwnika w sposób celowy, atakujący popełnia błąd wpływu na grę przeciwnika, co nie jest zgodne z duchem FAIR PLAY. W związku z tym, na atakującego powinna zostać nałożona sankcja za zachowanie grubiańskie, z zastosowaniem odpowiedniej gradacji sankcji. W drugim przypadku nie jest to wpływ na grę. Wpływ na grę obejmuje działanie, które przeszkadza przeciwnikowi w grze piłką. W tym przypadku piłka została zagrana przez blokującego - więc nie ma wpływu na grę. Wiele przypadkowych i niezamierzonych kontaktów ma miejsce pomiędzy przeciwnikami i nie są one traktowane automatycznie jako błędy. To jest jeden z oczywistych przypadków i sędzia musi być przygotowany do oceny takiej sytuacji jako „brak błędu” Gra powinna być kontynuowana. Oczywiście, jeżeli akcja atakującego była oczywistą, celową próbą spowodowania kontaktu z siatką przez przeciwnika lub wprowadzenia sędziów w błąd, powinna być przedmiotem sankcji za niesportowe zachowanie. /Wytyczne i instrukcje sędziowania 2024/
3.27.2 WIDEO Zawodnik uczestniczący w bloku grupowym zakończył akcję bloku i wylądował. Jednakże, inny zawodnik biorący udział w tym bloku podczas lądowania wpadł na poprzedzającego go zawodnika i popchnął go w siatkę pomiędzy antenkami. Czy takie dotknięcie siatki będzie uznane jako błędne?	Decyzja: Tak. Zawodnicy biorący udział w bloku grupowym traktowani są jak „jedność”. Jeżeli jeden z nich wciąż uczestniczy w akcji gry piłką, oznacza to, że wszyscy są w tej akcji. Dlatego dotknięcie siatki przez pozostałych zawodników powinno być uznane za błąd. /11.3.1/

3.27.3 WIDEO Czy dozwolone jest wkroczenie zawodnika w przestrzeń przeciwnika pod siatką, gdy pomimo braku fizycznego kontaktu, przeciwnik jest tym zaskoczony?	Decyzja: Jest to dopuszczalne pod warunkiem, że nie wpływa to na grę przeciwnika, uniemożliwiając mu grę piłką. Wpływanie na grę może wystąpić nawet wówczas, jeśli nie ma fizycznego kontaktu między zawodnikami. Sędzia I ma prawo przerwać grę z powodu błędu wkraczania zawodnika pod siatką i jeśli to konieczne, upomnieć/ukarać go. /11.2.1/
3.27.4 WIDEO Po niedokładnym przyjęciu zagrywki przez zespół B, piłka została skierowana w siatkę blisko taśmy bocznej. Zawodnik zespołu A na pozycji nr 2 wykonał wyraźny ruch w bok w kierunku piłki, uderzając ją wysoko podniesionymi przedramionami przez siatkę. Przeciwnik nie był w stanie zagrać piłki, w związku ze zmianą kierunku odbicia się jej od siatki. Sędzia I odgwizdał błąd dotknięcia siatki zawodnika zespołu A. Czy była to prawidłowa decyzja?	Decyzja: Tak, to była prawidłowa decyzja. Nie byłoby błędem, gdyby piłka uderzyła zawodnika przez siatkę w sytuacji, kiedy zawodnik stojący blisko siatki znajduje się w pasywnej/neutralnej pozycji bez żadnego ruchu w kierunku piłki LUB chroni swoją twarz/ciało przed silnie uderzoną piłką. Niedozwolone jest, jeśli zawodnik wykonuje ruch do piłki, „poluje na piłkę” i celowo ją uderza, zmieniając tym samym kierunek i/lub prędkość odbijającej się piłki. /11.4.4/
ZAGRYWKA	
3.28 Jak tylko piłka została uderzona przez zagrywającego, sekretarz zasygnalizował sędziemu II „błędny zagrywający” lub błąd rotacji, a sędzia przerwał wymianę. Czy postępowanie sekretarza było właściwe?	Decyzja: To jest właściwe postępowanie sekretarza. Kiedy niewłaściwy zagrywający jest gotowy do wykonania zagrywki, sekretarz musi poczekać aż zagrywka zostanie wykonana, zanim poinformuje sędziów o błędzie. /7.7.1, 12.2.1, 12.7.1, 27.2.2.2/
3.29 Po gwizdka na zagrywkę, zespół zagrywający zorientował się, że błędny zawodnik jest na zagrywce. Następnie właściwy zagrywający wszedł do strefy zagrywki gotowy do jej wykonania. Czy zawodnik ten może teraz wykonać zagrywkę?	Decyzja: Tak - o ile zagrywka jest wykonana przez właściwego zawodnika w ciągu 8 sekund od gwizdka na zagrywkę. Sędzia I nie gwizdże na zagrywkę drugi raz. /12.4.4/
3.30 Zespół A wykonał zagrywkę. Piłka uderzyła w siatkę i spadała w kierunku podłogi po stronie zespołu A. Zawodnik zespołu B sięgnął pod siatką i złapał piłkę zanim dotknęła podłoża. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Tak - sędzia I musi gwizdnąć natychmiast, gdy oczywiste jest, że piłka nie przekroczy siatki przez przestrzeń przejścia. W tym momencie piłka jest poza grą. Sędzia I nie może czekać, aż piłka spadnie na podłogę albo uderzy zawodnika zespołu zagrywającego. /12.6.2.1/

3.31 WIDEO Czy dozwolone jest wykonanie zagrywki z wyskoku uderzając piłkę dwoma rękami?	Decyzja: Nie, przepisy określają, że podczas zagrywki, niezależnie czy z wyskoku czy stacjonarnej, piłka musi być uderzona jedną ręką/ramieniem, dlatego uderzenie dwoma rękoma jest zabronione i błędne. /12.4.1, 12.6.1.2/
ATAK	
3.32 Grający w linii obrony rozgrywający wyskoczył, będąc w strefie ataku swego zespołu i wystawił piłkę znajdującą się całkowicie ponad górną taśmą siatki w kierunku atakującego. Zanim atakujący był w stanie dotknąć piłkę, wleciała ona nad pionową płaszczyznę siatki i została zablokowana przez rozgrywającego przeciwnika. Czy wystąpił tam błąd?	Decyzja: Tak. Odbicie rozgrywającego stało się nieprzepisowym atakiem zawodnika linii obrony, gdy atak został spełniony (piłka została dotknięta przez blokującego). Wymianę wygrywa zespół blokujący. /13.1.3/
3.33 WIDEO W drugim odbiciu piłki zawodniczka odbiła piłkę blisko siatki w stronę boiska przeciwnika. Sędzia I uznał, że żadna z zawodniczek zespołu A nie była w stanie dosięgnąć piłki. Blokująca zespołu B sięgnęła ponad siatką i zablokowała piłkę po stronie przeciwnika. Jaka powinna być właściwa decyzja sędziego I?	Decyzja: Tak, była właściwa. Nawet jeśli było to drugie odbicie zespołu, ale piłka kierowana była na boisko przeciwnika, to jest to atak. Jeżeli według opinii sędziego, żadna zawodniczka zespołu A nie była w stanie dosięgnąć piłki, blok zespołu B był prawidłowy. /13.1.1, 14.3, Wytyczne i instrukcje sędziowania 14.1/
3.34 Zawodniczka linii obrony wybiła się ze strefy ataku i zaatakowała piłkę w drugim odbiciu, a w momencie ataku, piłka znajdowała się całkowicie powyżej górnej taśmy siatki. Piłka odbiła się od taśmy siatki i nie przeszła na stronę przeciwnika. Czy to jest błąd?	Decyzja: Nie. Skoro piłka ani nie przekroczyła pionowej płaszczyzny siatki, ani nie została dotknięta przez blokującą, atak nie został spełniony. Wymiana jest kontynuowana. /9.1, 13.1.3, 13.2.2, 13.3.3/
3.35 Przyjmująca zespołu A wyskoczyła zza linii ataku i dotknęła piłkę lecącą z zagrywki, całkowicie powyżej górnej taśmy siatki. Kontakt z piłką miał miejsce za linią ataku, a po tym zagraniu piłka wróciła na stronę zespołu zagrywającego. Czy gra powinna być kontynuowana?	Decyzja: Tak, ponieważ było to prawidłowe zagranie. Mimo, że blok lub spełniony atak z zagrywki przeciwnika, gdy piłka w momencie uderzenia znajduje się całkowicie powyżej siatki nad strefą ataku, jest błędem, to atak był prawidłowy, ponieważ kontakt z piłką miał miejsce całkowicie za linią ataku. /13.3.4, 19.3.1.3/
BLOK	
3.36 Po złym zagraniu w zespole A piłka przekroczyła płaszczyznę siatki. Środkowy bloku w zespole B uderzył piłkę przez siatkę	Decyzja: Blok rozgrywającego był nieprawidłowy, gdyż był on zawodnikiem linii obrony. Uniemożliwianie przejścia piłki ze strony

w wyciągnięte ramię rozgrywającego zespołu A będącego w drugiej linii, który wciąż był blisko siatki i sięgał powyżej wysokości siatki. Następnie piłka odbiła się wzdłuż siatki w kierunku boiska zespołu B. Kto popełnił błąd?	przeciwnika, w pobliżu siatki, jest blokiem, jeżeli którakolwiek część ciała znajduje się powyżej siatki. /14.1.1, 14.1.3, 14.6.2/
3.37 NOWY Podczas gdy piłka była całkowicie nad boiskiem zespołu A, została zaatakowana przez zawodnika zespołu A na pozycji nr 2. Równocześnie z tym zagranie, blokujący zespołu przeciwnego również dotknął piłki. Czy jest to błąd blokującego?	Decyzja: Nie jest to błąd żadnego z zawodników. Byłby to błąd, gdyby zawodnik blokujący dotknął piłki jako pierwszy, ale blokowanie równocześnie (z atakiem) NIE jest błędem. /14.3/
3.38 Czy jest dozwolone, aby blokujący sięgał powyżej siatki by zablokować akcję „rozegrania” przeciwnika?	Decyzja: Nie, to nie jest dozwolone. Błędem jest blokowanie rozegrania. Jednakże jest absolutnie konieczne by sędzia I rozpoznał akcję rozgrywającego. Musi wiedzieć, czy rozegranie było: - wykonane równoległe do siatki (błąd bloku), lub - skierowane przez siatkę, co czyni z niej atak (nie ma błędu, jeśli blisko piłki nie ma innego zawodnika z zespołu rozgrywającego, chcącego nią grać). /14.1.1, 14.3/
3.39 Zawodnik zespołu A zablokował atak zespołu B. Następnie środkowy bloku zespołu B blokuje blok zespołu A. Czy prawidłowe jest blok blokowanej piłki?	Decyzja: Tak, żeby zablokować należy uniemożliwić przejście piłki ze strony przeciwnika, zatem jest dozwolone blokowanie bloku przeciwnika. /14.1.1/
3.40 Piłka została zablokowana prawidłowo przez blokującego zespołu B z przełożeniem rąk przeleciała kilka metrów równoległe wzdłuż siatki zanim drugi zawodnik zespołu B uderzył piłkę w akcji bloku, kierując ją w stronę boiska po stronie zespołu A. Piłka nigdy nie znalazła się w przestrzeni zespołu B. Kto otrzyma następną zagrywkę?	Decyzja: Zespół A. Zagranie drugiego z zawodników zespołu B nie może zostać uznane za blok, ponieważ piłka leciała od bloku jego kolegi z zespołu. Zatem atakował on w przestrzeni przeciwnika - co zgodnie z przepisami jest błędem. /11.1.2, 14.1.1, 14.2, 14.3./
3.41 Czy zawodnik atakujący może uderzyć piłkę lecącą po przyjęciu od jego kolegi z zespołu obiema dłońmi, jak w akcji bloku, kierując piłkę na drugą stronę siatki?	Decyzja: Tak, może. Jest to prawidłowe zagranie pod warunkiem, że nie dochodzi do błędu podwójnego odbicia albo złapania/rzucenia. Kontakt musi być po własnej stronie siatki zawodnika, jednakże – nie po stronie przeciwnika.

3.42 Piłka odbiła się kilkakrotnie od głów i ramion blokujących. Czy powinno być to dozwolone?	Decyzja: Jeżeli jest to akcja bloku, a nie oddzielne zagrania, to powinna być traktowana jako dotknięcie bloku. Po odbiciu piłki przez blok, zespół jest uprawniony do kolejnych trzech odbić. /9.1, 9.2.3.2, 14.2, 14.4.1/
3.43 Niedozwolony atak zawodnika linii obrony kontra niedozwolony blok (np. jednoczesny kontakt przez zawodnika linii obrony) w przestrzeni atakującego. Co jest błędem?	Decyzja: Błąd obustronny i powtórzenie wymiany. Atak zawodnika linii obrony był nieprawidłowy. Jednoczesny blok wykonany przez zawodnika linii obrony również był nieprawidłowy. /13.3.3, 14.1.1, 14.6.2/
3.44 Zawodnik linii obrony był oddalony od bloku grupowego i nie sięgał powyżej górnej krawędzi siatki, ale został uderzony przez piłkę. Czy był to nieprawidłowy blok?	Decyzja: Nie. Zawodnik nie stanowił części bloku grupowego i nie był powyżej siatki, gdy został dotknięty przez piłkę. Ten kontakt należy uznać jako pierwsze odbicie przez zespół. /9.3.1, 14.1.1/
3.45 Kontakt zawodnika blokującego z piłką miał miejsce poniżej górnej krawędzi siatki, jednakże część jego dłoni była powyżej siatki. Czy to jest blok?	Decyzja: Tak – kluczowy jest fakt, że część jego ciała znajdowała się powyżej siatki; zespół ma zatem prawo do trzech kolejnych odbić. /9.1, 14.1.1, 14.4.1/
3.46 Blokujący uderzył piłkę dopiero, gdy już opadł na boisko i jego całe ciało było poniżej górnej krawędzi siatki. Gdy ponownie uderzył piłkę, sędzia odgwiżdżał błąd podwójnego odbicia. Czy było to prawidłowe?	Decyzja: Decyzja była prawidłowa. W momencie kontaktu z piłką, żadna część ciała blokującego nie znajdowała się powyżej górnej krawędzi siatki. Tak więc nie można uznać tego za akcję bloku, ale za pierwsze odbicie zespołu a jego kolejny kontakt z piłką spowodował podwójne odbicie. /9.1, 14.1.1, 14.4.1/
3.47 Nieprawidłowy atak zawodnika linii obrony kontra próba bloku Libero – co jest pierwsze?	Decyzja: Atak staje się błędny w momencie, kiedy piłka przekracza całkowicie pionową płaszczyznę siatki lub zostaje dotknięta przez blok. Próba bloku Libero była akcją wykonywaną przed spełnionym atakiem przeciwnika, a więc stanowi pierwszy błąd. /19.3.1.3/
3.48 WIDEO Zawodnik zespołu A zaatakował piłkę, która została zablokowana przez blokującego zespołu B. Po odbiciu się od bloku, piłka przekroczyła przestrzeń pod siatką i wylądowała na boisku zespołu B. Który zespół wygrał wymianę?	Decyzja: Należy to uznać za blok doskonały, wymiana została wygrana przez zespół B.

3.49 WIDEO Atakująca skierowała piłkę na AUT, ale warkocz blokującej dotknął piłki. Dotknięcie zostało potwierdzone przez zapis wideo z systemu challenge. Sędzia I podjął decyzję o „piłce dotkniętej” i przyznał kolejną zagrywkę zespołowi atakującemu. Czy to była poprawna decyzja?	Decyzja: Nie. Dotknięcie siatki włosami nie jest uznawane za błąd, chyba że ten kontakt ma wpływ na grę. Zachowując spójność z tym podejściem, kontakt włosów zawodniczki blokującej z piłką również nie jest uznawany jako dotknięcie. Wymiana powinna zostać wygrana przez zespół broniący.
3.50 NOWY WIDEO Podczas akcji bloku zawodnik złapał a następnie rzucił piłkę. Czy takie zagranie jest dozwolone?	Decyzja: Siatkówka jest grą odbić. Każde złapanie i rzucenie jest traktowane jako błąd. Piłka może być jedynie kierowana w kierunku podłoża. Akcja pokazana na wideo powinna być odgwizdania przez sędziego I jako błąd. /9.2.2/
3.51 WIDEO Piłka odbiła się wysoko w górę od bloku zespołu A i wróciła w przestrzeń przeciwnika. Tam zawodnik w pobliżu siatki sięgający powyżej górnej krawędzi siatki, uderza/blokuje piłkę, która następnie odbija się od górnej taśmy i ten sam zawodnik uderza ją ponownie. Czy jest to prawidłowe zagranie?	Decyzja: Tak, Sędzia I podjął dobrą decyzję, zezwalając na kontynuowanie wymiany. Jeżeli zawodnik, który znajduje się w pobliżu siatki i sięga powyżej jej górnej krawędzi, uniemożliwiając piłce przejście ze strony przeciwnika, to takie zagranie może być traktowane zarówno jako atak, jak i blok. W czasie oceny, należy wziąć pod uwagę pozycję ręki (rąk) lub innej części ciała, a wysokość na jakiej znajduje się piłka nie ma znaczenia. Zagranie zawodnika będzie traktowane jako „blok” jeśli zawodnik sięga ponad siatkę, aby uniemożliwić przejście piłki ze strony przeciwnika używając jednej lub dwóch rąk bez wykonywania typowego zamachu (ruch w tył) (porównaj z przypadkiem 3.54). W oparciu o powyższą interpretację, sytuacja zobrazowana na wideo powinna być uznana jako prawidłowa akcja bloku.
3.52 WIDEO Po wykonanym bloku piłka poleciała prosto w dół. Zanim wylądowała na boisku przeciwnika, dotknęła nogi środkowego bloku, który już stał na boisku bez zamiaru kopnięcia piłki. Gdyby nie było kontaktu z nogą, to piłka wylądowałaby wyraźnie na boisku po stronie zespołu B. Czy kontakt nogi środkowego bloku z piłką można uznać za wpływanie na grę przeciwnika?	Decyzja: Nie. W związku z tym, że kontakt z nogą zawodnika blokującego był niezamierzony, a on sam stał już na boisku, to nie popełnił błędu. Jeśli jednak dotknięcie miałoby miejsce wysoko nad boiskiem i w pobliżu znajdowałby się przeciwnik, który potencjalnie mógłby grać piłką, wtedy jest to wpływ na grę przeciwnika.
3.53 WIDEO Rozgrywający będący w linii obrony, zwrócony twarzą w stronę własnej linii końcowej wyskoczył blisko siatki, gdy piłka atakowana ze strony przeciwnika uderzyła go w głowę.	Decyzja: Nie. Aby uznać, że dana akcja była blokiem, muszą być spełnione jednocześnie 3 warunki: - zawodnik znajduje się w pobliżu siatki

Czy tę akcję można uznać za nieprawidłowy blok?	- piłka przechodzi ze strony przeciwnika - zawodnik ma część ciała powyżej górnej krawędzi siatki. Nie ma znaczenia, w którą stronę zwrócony jest zawodnik. Jeśli sędzia oceni, że te trzy warunki zostały spełnione, to takie zagranie było blokiem.
3.54 WIDEO Zawodnik zespołu B przebił lekko piłkę w stronę przeciwnika. Zawodnik zespołu A, będący w pobliżu siatki, sięgał powyżej górnej krawędzi siatki i uderzył piłkę, która odbiła się od górnej taśmy, po czym ten sam zawodnik odbił ją ponownie. Czy Sędzia I podjął dobrą decyzję, pozwalając na kontynuowanie wymiany?	Decyzja: Nie. Sytuacja jest podobna, jednakże różni się od tej przedstawionej w przypadku 3.51. Jeżeli zawodnik, który znajduje się w pobliżu siatki i sięga powyżej jej górnej krawędzi, odbija piłkę przechodzącą ze strony przeciwnika, to takie zagranie jest atakiem. W czasie oceny, należy wziąć pod uwagę pozycję ręki (rąk) lub innej części ciała, a wysokość na jakiej znajduje się piłka nie ma znaczenia. Odbicie zawodnika jest uznawane jako atak, np. pierwsze odbicie zespołu, jeśli zawodnik użył typowego ruchu do uderzenia piłki biorąc zamach, jak pokazano na wideo, a następnie uderza piłkę, kierując ją w stronę przeciwnika. W związku z tym, jeśli zawodnik wykona atak, a następnie uderzy ponownie piłkę odbitą od siatki, to popełnia błąd "podwójnego odbicia". W oparciu o powyższą interpretację, sytuacja przedstawiona na wideo powinna być uznana jako „podwójne odbicie”, błędne zagranie. Wymiana powinna być natychmiast przerwana i wygrana przez zespół B.

ROZDZIAŁ 4 – PRZERWY I OPÓŹNIENIA

ZMIANY ZAWODNIKÓW

4.1 WIDEO Dwóch zawodników rezerwowych weszło do strefy zmian. Kiedy zmiany zostały zauważone i uznane przez sekretarza za prawidłowe, trener zdecydował wykonać jedynie jedną zmianę zawodników. Jaką procedurę powinien zastosować sędzia II?	Decyzja: To jest prawidłowe dopóki nie powoduje opóźnień w grze. Dlatego sędzia II przeprowadza po prostu jedną zmianę. Sekretarz jest odpowiedzialny za odnotowanie tylko tych zmian, które faktycznie mają miejsce. W tym przypadku, sędzia II powinien dokładnie sprawdzić ile zmian zostało odnotowanych w protokole zawodów, niezależnie od tego czy stosowany jest protokół papierowy czy elektroniczny. /15.10.2, 15.10.3.1, 15.10.4, 16.1/
---	--

4.2 Jeden zawodnik rezerwowo wszedł do strefy zmian (sekretarz użył sygnalizatora dźwiękowego), a drugi w tym momencie dopiero wybiegał z pola rozgrzewki kierując się do strefy zmian. Ile zmian powinno zostać dopuszczonych?	Decyzja: Momentem prośby jest wejście zawodnika(-ów) do strefy zmian. W tej sytuacji sędzia II powinien wyrazić zgodę jedynie na jedną zmianę dla zawodnika, który już wszedł do strefy zmian. Druga zmiana powinna być odrzucona jako, że nie jest częścią pierwotnej prośby. Jednakże, w tej sytuacji sędzia II ma prawo do odesłania zawodnika próbującego wkroczyć do strefy zmian by zapobiec prośbie nieuzasadnionej. To jest sztuka płynnego sędziowania („smooth refereeing”). /15.10.3.1, 15.10.3.2, 15.11.1.3/
4.3 WIDEO Wymiana musiała zostać przerwana z powodu kontuzji zawodnika zespołu A. Po udzieleniu krótkiej pomocy medycznej na boisku, zawodnik był zdolny do kontynuowania gry. Przed gwizdkiem na kolejną zagrywkę, zespół A poprosił o zmianę (innego zawodnika). Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Nie, nie jest to dozwolone. Jeśli wymiana została przerwana z powodu kontuzji lub zewnętrznego zdarzenia wpływającego na grę, np.: piłka wtaczająca się na boisko, siatka została zerwana, awaria prądu, itp., nieuzasadnioną jest prośba o jakąkolwiek regulaminową przerwę w grze, z wyjątkiem przymusowej zmiany wynikającej z kontuzji lub sankcji dla zawodnika, wliczając w to zmianę narzuconą z tych powodów. /15.7, Wytyczne i instrukcje sędziowania 6/
4.4 NOWY Zespół A próbował przeprowadzić zmianę zawodnika, ale ta prośba została odrzucona z uwagi na brak gotowości do gry wchodzącego zawodnika. W efekcie zespół otrzymał upomnienie za opóźnianie. Kolejna wymiana się rozpoczęła, ale została przerwana z powodu pojawienia się innej piłki na boisku. Zespół A niezwłocznie ponowił tę samą prośbę o zmianę zawodnika przed wznowieniem gry. Sędziowie ją odrzucili. Czy mieli rację?	Decyzja: Tak, sędziowie postąpili prawidłowo. Zespół nie może zgłosić kolejnej prośby o regulaminową przerwę w grze (o zmianę zawodników lub przerwę na odpoczynek) dopóki przerwana wymiana nie zostanie zakończona – t.j. aż zostanie przyznany punkt. /15.2/
4.5 Zawodnik rezerwowo wszedł w strefę zmian ze złą tabliczką do zmian (np. ze swoim numerem). Natychmiast zorientował się i wrócił po właściwą tabliczkę. Sędzia I nałożył na zespół sankcję za opóźnianie gry, po czym zezwolił na dokonanie tej zmiany. Czy było to prawidłowe postępowanie sędziego I?	Decyzja: Postępowanie nieprawidłowe. Podczas zawodów, na których używa się tabliczek do zmian, zawodnik rezerwowo musi wejść do strefy zmian z prawidłową tabliczką. Inne postępowanie spowoduje dezorientację sekretarza, zespołu i publiczności – i prawdopodobnie doprowadzi do opóźnienia gry. Tak więc, prośba o zmianę musi być odrzucona, a zespołowi udzielona sankcja za opóźnianie gry. /15.10.3.1, 16.1.1, 16.2/

4.6 Jeżeli zawodnik wchodzi do strefy zmian w momencie gwizdka na zagrywkę, czy sędzia II powinien zezwolić na dokonanie zmiany zawodników?	Decyzja: Nie. Zmiana nie powinna być dopuszczona. Generalnie jest to typowy przykład próby nieuzasadnionej: należy odrzucić i kontynuować wymianę, jeśli gra nie została przerwana i była to pierwsza próba nieuzasadniona w tym zespole. Jednakże, jeżeli z powodu tej próby gra została zatrzymana, to powinna być traktowana jako opóźnianie gry, skutkująca sankcją za opóźnianie. Taka sama sankcja za opóźnianie gry powinna zostać zastosowana w przypadku ponownej próby nieuzasadnionej w tym zespole co należy uznać jako opóźnianie gry. /15.10.3.1, 15.11.1.1, 15.11.3,16.2/
4.7 Zawodniczka z numerem 8 weszła do strefy zmian z tabliczką do zmian z numerem 10. Trener nalegał na dokonanie zmiany zawodniczki z numerem 9. Po krótkiej dyskusji, sędzia II odrzucił zmianę, a na zespół została nałożona sankcja upomnienia za opóźnianie gry. Czy była to właściwa decyzja?	Decyzja: Decyzja była prawidłowa. Zmiana zawodniczek nr 8 i 10 byłaby prawidłowa. Jednakże trener nalegał na zmianę nr 8 na 9. Ponieważ została użyta zła tabliczka, spowodowało to opóźnienie gry, a sędzia słusznie nałożył na zespół sankcję za opóźnianie gry. Zmiana powinna zostać odrzucona. /16.1.1, 16.2/
4.8 NOWY VIDEO Na zawodach, gdzie korzystano z pełnego wsparcia technologii, tabliczki do zmian nie były używane. Czy jest to prawidłowa procedura?	Decyzja: Tak. Tabliczki pozwalają na korzystanie z ograniczonej liczby numerów koszulek zawodników, podczas gdy w światowych i oficjalnych zawodach FIVB korzysta się z rozszerzonej numeracji składu zespołu. Dodatkowo, tablety zespołów pozwalają zgłosić zmiany zawodników z wyprzedzeniem. Stąd w takich rozgrywkach tabliczki do zmian nie są wymagane. /15.10.3.1/
4.9 W czasie meczu, zawodnik uległ kontuzji i musiał zostać zmieniony w trybie zmiany narzuconej. Podczas tej samej przerwy w grze, zespół poprosił o dodatkową zmianę zawodnika. Sędzia II zaakceptował prośbę. Czy decyzja sędziego II była właściwa by zaakceptować prośbę?	Decyzja: Tak, decyzja była poprawna. Pierwszy z zawodników musiał być zmieniony w trybie zmiany narzuconej z powodu kontuzji. Zespół ma wciąż prawo do zgłoszenia PROŚBY o zmianę w czasie tej samej przerwy w grze. /15.7/
4.10 Zawodnik nr 6 zespołu A został zdyskwalifikowany w meczu, a następnie regulaminowo zmieniony przez zawodnika nr 7. Była to pierwsza zmiana w zespole A w tym	Decyzja: Skoro zawodnik z numerem 7 nie może być zmieniony regulaminowo, powinien zostać zmieniony w trybie zmiany narzuconej.

secie, a na ławce przebywało jeszcze trzech innych zawodników. Podczas następnej wymiany zawodnik nr 7 uległ kontuzji i nie mógł kontynuować gry. Jak należy kontynuować grę?	/15.7, 15.8/
4.11 NOWY Wykluczony zawodnik nie mógł zostać zmieniony regulaminowo. Jakie możliwości ma trener w takiej sytuacji?	Decyzja: Przepis został ustanowiony, aby mecze mogły być, jeśli to możliwe, kontynuowane zamiast kończyć się przedwcześnie i rozczarowująco dla kibiców. Trener ma dwie możliwości w takiej sytuacji: 1. może przeprowadzić zmianę narzuconą z udziałem wykluczonego zawodnika albo 2. poddać seta przeciwnikowi z uwagi na zdekompletowanie zespołu. Przy wariancie 1, wykluczony zawodnik (który normalnie mógłby powrócić do gry w następnym secie) nie może powrócić do gry w meczu. Set jest kontynuowany. Przy wariancie 2, zespół przegrywa trwającego seta, ale wykluczony zawodnik może powrócić do gry w następnym secie. /15.8/
4.12 Jeden z zawodników ustawienia początkowego doznał kontuzji przed rozpoczęciem meczu. Czy może on zostać zmieniony przed rozpoczęciem meczu?	Decyzja: Tak - ale musi być zastosowana oficjalna sygnalizacja ręczna na zmianę zawodników (trener i sędzia II, tak by sytuacja była zrozumiała dla wszystkich) i musi być odnotowana w protokole zawodów, jako zmiana regulaminowa. Niemniej jednak, w niektórych zawodach wysokiej rangi, mogą mieć zastosowanie specjalne regulacje pozwalające na zastąpienie zawodnika ustawienia początkowego bez zaliczania tego do zmian regulaminowych. W tym przypadku, regulacja będzie zawarta w szczegółowych wytycznych dla danych zawodów (Playbook). /7.3.2, 7.3.4/
4.13 Zawodnik nr 7 w zespole A przebywał na boisku, chociaż powinien być na ławce rezerwowych. Zespół A wykorzystał już dostępnych 6 zmian zawodników. Skoro nie było możliwości dokonania zmiany regulaminowej, jaka powinna być zastosowana przez sędziów właściwa procedura?	Decyzja: Skoro zespół A był w niewłaściwym ustawieniu, które zostało spowodowane zmianą nieregulaminową, procedura według przepisu 15.9.2 powinna być następująca: 1. punkt i zagrywka dla zespołu B; 2. zmiana musi być skorygowana. Zawodnik z numerem 7, musi zejść z boiska w tym secie i właściwy zawodnik musi powrócić na boisko.

	Ta korekta nie jest liczona jako zmiana regulaminowa; - wszystkie punkty zdobyte przez zespół A, podczas gdy zawodnik z numerem 7 był w grze nielegalnie muszą być anulowane, podczas gdy punkty zdobyte przez zespół przeciwny pozostają zachowane; - nie stosuje się dalszych kar dla zespołu A. /15.9.2/
4.14 Po tym jak zespół B wykorzystał już 5 zmian, dwóch zawodników weszło do strefy zmian. Jaka powinna być prawidłowa reakcja sędziego II?	Decyzja: Sędzia II musi przypomnieć trenerowi, że tylko jedna zmiana będzie możliwa i zapytać trenera, której zmiany chce dokonać. Jeżeli sytuacja nie opóźniła gry, kolejna zmiana zostanie odrzucona jako prośba nieuzasadniona, która będzie odnotowana w protokole zawodów. /15.5, 15.6, 15.11, 16.1/
4.15 Zespół zgłosił prośbę o dwie zmiany zawodników. Podczas weryfikacji zmian, sekretarz wskazał, że tylko jedna zmiana jest regulaminowa, a druga jest nieregulaminowa. Jaka powinna być prawidłowa reakcja sędziego II?	Decyzja: Sędzia II zezwala na przeprowadzenie zmiany regulaminowej. Zmiana nieregulaminowa musi zostać odrzucona bez względu na to, w jakiej kolejności zawodnicy podeszli do linii bocznej. Prośba o zmianę nieregulaminową musi być sankcjonowana jak za opóźnianie gry. /15.6, 16.1.3/
4.16 Prośba o zmianę zawodników została odrzucona przez sekretarza, który drugi raz użył sygnalizatora. Kiedy sędzia II sprawdził protokół zawodów, stwierdził, że zmiana w rzeczywistości była prawidłowa i skorygował sytuację zezwalając na zmianę zawodników. Była to niezręczna sytuacja. Jakie powinno być prawidłowe postępowanie sędziego II?	Decyzja: Postępowanie sędziego II było prawidłowe. Jeżeli sędziowie zorientują się, że któryś z nich popełnił błąd, to ten błąd musi zostać poprawiony, a decyzja zmieniona, nawet jeśli powoduje to niekorzystne wrażenie o komisji sędziowskiej.
4.17 Zawodnik rezerwowy stał w strefie zmian, gotowy do wejścia na boisko. Jednak zawodnik znajdujący się na boisku celowo odmówił zejścia z boiska. Czy jest to opóźnianie gry? Czy należy odrzucić tę zmianę?	Decyzja: Tak, to jest opóźnianie gry. Jednak w TYM PRZYPADKU zmiana powinna zostać dopuszczona, ponieważ nastąpiła prawidłowa prośba o zmianę zawodników, zgodna z przepisami gry i zawodnik zmieniany spowodował tę specyficzną sytuację, a zawodnik zmieniający nie spowodował opóźnienia. /16.1.1, 23.2.3/

4.18 Jak ma postąpić sędzia II, jeżeli pozycje zawodników na boisku nie pasują do zapisu na kartce z ustawieniem początkowym?	Decyzja: Sędzia II powinien pokazać kartkę z ustawieniem początkowym trenerowi i zapytać co chce zrobić. Jeżeli trener chce pozostawić zawodników, którzy są na boisku, musi zostać dokonana zmiana regulaminowa przy wyniku 0:0. Jest to jedna z sytuacji, w której trener musi pokazać sygnalizację ręczną na zmianę zawodników w celu uniknięcia nieporozumienia. Sędzia II musi przeprowadzić formalną zmianę tak, by jej fakt był zrozumiały dla publiczności, statystyków itd. /7.3.5.2, 7.3.5.3/
4.19 Zawodnik nr 6 gotowy do gry, wszedł podczas przerwy w grze, do strefy zmian. Sekretarz zasygnalizował prośbę, używając sygnalizatora. W tym momencie trener zmienił zdanie i zdecydował, aby zawodnik wrócił do pola rozgrzewki. Czy zmiana powinna być dokonana i jaka powinna być właściwa procedura?	Decyzja: Prośba o zmianę była prawidłowa i została przyznana przez sekretarza poprzez użycie sygnalizatora. Z powodu prośby, gra została zatrzymana. Nie ma obowiązku przeprowadzenia zmiany, ale ta sytuacja spowodowała opóźnianie gry i powinna być sankcjonowana. /15.10.3.1, 15.10.3.3, 16.1.1/
4.20 WIDEO Po gwizdku na zagrywkę, zawodnik rezerwowi wszedł do strefy zmian. Sekretarz zignorował ten fakt i gra nie została zatrzymana. Po zakończeniu wymiany sędzia II nakazał, aby sekretarz odnotował prośbę nieuzasadnioną w protokole zawodów. Czy była to właściwa procedura?	Decyzja: Sędzia II postąpił właściwie. Był to typowy przypadek prośby nieuzasadnionej, który musi być odnotowany w protokole. Sędzia II powinien poinformować o tym trenera. Jeżeli byłaby to powtórna prośba nieuzasadniona, musi być nałożona sankcja za opóźnianie gry. /15.11.1.1, 15.11.2, 16.1.1/
4.21 Jeżeli sekretarz uruchomi sygnalizator przez pomyłkę (po gwizdku na zagrywkę, zawodnik nie wszedł do strefy zmian), to czy zespołowi zostanie odnotowana prośba nieuzasadniona?	Decyzja: Nie, skoro to sekretarz popełnił błąd, to nie powinno się tej sytuacji uznawać ani jako prośbę nieuzasadnioną, ani jako opóźnianie gry. /15.10.3.1; 15.10.3.3/
4.22 Zawodnik niewpisany do protokołu zawodów znalazł się na boisku. Jak mają postąpić sędziowie?	Decyzja: Trener i kapitan zespołu mają obowiązek sprawdzić czy wszyscy zawodnicy są wpisani do protokołu zawodów i potwierdzić ten fakt podpisem. Nieuprawniony zawodnik biorący udział w grze musi być usunięty z boiska od razu, gdy to zostanie zauważone, a jego miejsce musi zająć zawodnik uprawniony do gry. Wszystkie punkty zdobyte przez zespół w czasie, gdy na boisku znajdował się nieuprawniony zawodnik muszą zostać

	anulowane. Przeciwnik zdobywa punkt i kolejną zagrywkę. Jeżeli błąd zostanie zauważony po zakończonym secie, set będzie przegrany przez zespół popełniający błąd. Jeżeli błąd zostanie zauważony po zakończeniu meczu, cały mecz powinien być przegrany z powodu nieuprawnionego zawodnika w meczu. Aby uniknąć takiego rodzaju sytuacji, przed każdym setem sędzia II i sekretarz muszą sprawdzić czy numery zawodników na kartce z ustawieniem początkowym odpowiadają numerom zawodników wpisanym do protokołu. /4.1.3, 4.2.2, 5.1.1, 5.2.2, 7.3.5.4, 15.9.2/
4.23 Podczas przerwy w grze zespół przyjmujący A poprosił o zmianę. Podczas tej samej przerwy w grze, zespół B otrzymał karę, która spowodowała w zespole A rotację o jedną pozycję. Po tym zdarzeniu zespół A poprosił o nową zmianę. Czy jest to możliwe?	Decyzja: Tak. Ponieważ tak naprawdę miała miejsce wymiana zakończona (zdefiniowana w Przepisach Gry) pomiędzy dwiema prośbami o zmianę. /6.1.3, 15.2.3/
4.24 W trakcie sprawdzania ustawienia początkowego, sędzia II zauważył, że numer zawodnika Libero został wpisany do ustawienia początkowego. Poprosił więc trenera, aby poprawił kartkę z ustawieniem początkowym i poinformował o tym sekretarza. Następnie rozpoczęto mecz. Czy taka procedura była prawidłowa?	Decyzja: Tak, procedura była prawidłowa. W tym wypadku sędzia II powinien poprosić trenera o nową, prawidłowo wypisaną kartkę z ustawieniem początkowym (która może być zmieniana jedynie w pozycji gdzie wpisano przez pomyłkę zawodnika Libero). Po sprawdzeniu ustawienia na boisku zgodnie z nową poprawioną kartką z ustawieniem, sędzia II daje zgodę Libero do wejścia na boisko. /7.3.5.2/
4.25 WIDEO Zespół poprosił o zmianę zawodników, która nie została przyznana z uwagi na złą tabliczkę do zmian. Sytuacja ta spowodowała nałożenie kary za opóźnianie gry, ponieważ zespół otrzymał już upomnienie za opóźnianie gry. Czy zespół może zgłosić nową prośbę o zmianę zawodników?	Decyzja: Tak. Kary uznawane są obecnie jako wymiany zakończone, w tym wypadku nowa prośba o zmianę zawodników może zostać zaakceptowana. /6.1.3 - 15.2.3/
4.26 WIDEO Zespół chciał dokonać podwójnej zmiany. Jeden zawodnik wszedł do strefy zmian gotowy do gry, podczas gdy drugi zawodnik wciąż szukał tabliczki do zmian. Przed zakończeniem czynności administracyjnych dotyczących pierwszej zmiany, zawodnik był już gotowy w strefie zmian. Czy prawidłowa była procedura sędziów zezwalająca na obie zmiany bez interwencji z ich strony?	Decyzja: Tak. Sędziowie prawidłowo zastosowali aktualne podejście do wielokrotnych zmian. Jeśli nie ma rzeczywistego opóźnienia, sędziowie powinni być elastyczni. Ten przypadek jest inny od opisanego w punkcie 4.2, gdzie drugi zawodnik, który ma wziąć udział w zmianie jest zbyt daleko od strefy zmian. /Wytczne i instrukcje sędziowania/

4.26.1 WIDEO Zawodnik rezerwow, ubrany w koszulkę do rozgrzewki, wszedł do strefy zmian z tabliczką do zmian. Podczas zmiany przy linii bocznej, zawodnik zauważył to, więc ściągnął koszulkę i dał ją graczowi opuszczającemu boisko. Czy taka procedura zmiany zawodników jest dozwolona?	Decyzja: Nie. Zawodnik rezerwow powinien być przygotowany do gry w momencie prośby o zmianę. Zawodnik ubrany w koszulkę do rozgrzewki nie może być uznany za gotowego do gry, zatem prośba o zmianę powinna być odrzucona i przyznana sankcja za opóźnianie gry. /15.10.3.1, 15.10.3.2/
PRZERWY NA ODPOCZYNEK	
4.27 NOWY Czas trwania przerw na odpoczynek wynosi 30 sekund. Czy może być on regulowany?	Decyzja: Tak. Czas trwania przerw na odpoczynek może być dostosowany do potrzeb zawodów. Jeśli używany jest protokół elektroniczny, możliwe jest odpowiednie ustawienie zegara. /15.4.1/
PROŚBY NIEUZASADNIONE	
4.28 WIDEO Czy zespół może prosić o zmianę zawodników przed przerwą na odpoczynek ORAZ po tej przerwie, obie mające miejsce w ciągu jednej przerwy w grze?	Decyzja: Nie – o ile dozwolone są dwie prośby o przerwę na odpoczynek w ciągu jednej przerwy w grze, o tyle NIEDOZWOLONE jest zgłaszanie dwóch kolejnych próśb o zmianę zawodników. Druga prośba powinna zostać uznana jako prośba nieuzasadniona. /15.3.1, 15.3.2, 15.10.3.1, 15.11.1.3, 27.2.2.6/
4.29 NOWY WIDEO Trener zgłosił trzecią prośbę o przerwę na odpoczynek, która została przyznana przez sędziego II. W tym momencie sekretarz zorientował się, że jest to trzecia przerwa na odpoczynek tego zespołu i poinformował o tym sędziego II. Jaka powinna być właściwa procedura sędziów?	Decyzja: Zazwyczaj jest to prośba nieuzasadniona - ale w tym wypadku wystąpiło opóźnienie gry. Więc należy odrzucić prośbę lub natychmiast anulować przerwę na odpoczynek. Zawodnicy wracają na boisko. Grający kapitan winien zostać poinformowany o fakcie opóźnienia gry, a na jego zespół należy nałożyć sankcję za opóźnianie. / 15.11.1.4, 16.1.5, 27.2.2.6/
4.30 Czy możliwa jest prośba nieuzasadniona PO tym jak zespół otrzymał już upomnienie lub karę za OPÓŹNIANIE GRY?	Decyzja: Tak. Chociaż jest to sytuacja nietypowa, po opóźnieniu gry może wystąpić prośba nieuzasadniona – nie jest to eskalacja opóźniania gry! Zarówno przepis dotyczący próśb nieuzasadnionych jak i przepis dotyczący opóźniania gry dokładnie precyzują, do której kategorii należy zakwalifikować prośbę jako prośbę nieuzasadnioną a co jako opóźnianie gry. Tym samym, pomimo że na zespół nałożono już sankcję za opóźnianie gry, niektóre sytuacje są JEDYNIÉ prośbami

	nieuzasadnionymi i nie należy ich łączyć z wcześniejszym opóźnianiem gry. / 15.5, 16.1/
4.30.1 Czy dozwolona jest prośba o przerwę na odpoczynek lub zmianę regulaminową zawodników, gdy prośba o przerwę została już odrzucona i usankcjonowana upomnieniem za opóźnianie gry?	Decyzja: Nie. W takiej sytuacji zespół musi poczekać do końca następnej wymiany zakończonej, aby zgłosić następną prośbę o przerwę w grze. Jeżeli zespół wciąż zgłasza prośbę, nie powinno być to uznawane jako prośba nieuzasadniona, wystarczy jedynie przypomnieć zespołowi o tym przepisie. /15.2.4, Wytyczne i instrukcje sędziowania/
KONTUZJE	
4.31 WIDEO Czy zawodnik może grać z krwawiącym nosem?	Decyzja: Nie. Sędziowie muszą postępować roztropnie w przypadkach kontuzji powodujących krwawienie. Jeżeli natychmiastowa pomoc medyczna nie jest w stanie powstrzymać krwawienia, zawodnik kontuzjowany musi zostać zmieniony do czasu, kiedy krwawienie zostanie zatrzymane, a krew usunięta ze stroju zawodnika. Należy dać zawodnikowi rezerwowemu czas na zdjęcie stroju treningowego w celu wejścia do gry. Niedopuszczalne jest, aby sędzia I nakładał w tym przypadku sankcję za opóźnianie gry lub oczekiwał od zespołu prośby o regulaminową przerwę w grze. /4.4, 15.5, 15.10.2, 15.10.3.1, 17.1.1/
4.32 WIDEO Podczas akcji w grze obronnej Libero uległ kontuzji ręki. Po udzieleniu krótkiej pomocy medycznej zawodnik zadeklarował, że może grać dalej. Sędzia zezwolił zawodnikowi na kontynuację gry. Czy decyzja sędziego I była prawidłowa?	Decyzja: Decyzja sędziego I była prawidłowa. Dla bezpieczeństwa zawodnika, sędzia I musi natychmiast przerwać wymianę, kiedy nastąpi kontuzja i zezwolić lekarzowi zespołu lub/i opiece medycznej na wejście na boisko. Jeżeli kontuzja wydaje się być wystarczająco poważna, zawodnik powinien zostać usunięty z boiska w celu zapewnienia jego bezpiecznego powrotu do zdrowia. Kluczową decyzją sędziego I jest udzielenie zawodnikowi i/lub lekarzowi zespołu niezbędnego czasu na ocenę powagi kontuzji, przy jednoczesnym ograniczeniu czasu przed wymaganą zmianą. /15.7, 17.1.2/

4.33 WIDEO Przypadkowe zderzenia w trakcie dokonywania zmiany, spowodowało krwawienie z nosa zawodnika zmieniającego. Jaka jest właściwa procedura?	Decyzja: Przede wszystkim sędzia powinien wezwać pomoc medyczną. Konieczne jest wstrzymanie gry. Jeżeli zawodnik nie może powstrzymać krwawienia, zmiana może być anulowana lub zespół może wskazać innego zawodnika rezerwowego. Dopóki gra nie została wznowiona, zmiana nie jest potwierdzona. /15.2.3, 15.7/
4.34 Kapitan zespołu doznał kontuzji przed rozpoczęciem meczu. Jak należy zarządzić tą sytuacją?	Decyzja: Procedura uzależniona jest od momentu wystąpienia kontuzji. Ogólna reguła zapisana jest w przepisie 4.1.3, kiedy protokół zawodów został podpisany przez kapitanów i trenerów tzn. po losowaniu, lista zawodników w protokole nie może być zmieniona (z wyjątkiem sytuacji, gdy Libero dozna kontuzji i nie ma możliwości udziału w grze, a trener chce redesygnować kapitana zespołu jako nowego Libero). W oparciu o tę regułę: jeżeli kontuzja kapitana ma miejsce przed losowaniem i nie może on brać udziału w grze, trener zespołu powinien wyznaczyć nowego kapitana zespołu, umieszczając naszywkę pod numerem na jego koszulce oraz oznaczając w kółko jego numer na liście zawodników w protokole zawodów. Nowo wyznaczony kapitan zespołu przejmuje wszystkie prawa i obowiązki (np. będzie reprezentował zespół w czasie losowania). Jeżeli jednak kontuzja ma miejsce po losowaniu, trener nie ma prawa wskazywać innego zawodnika jako nowego kapitana zespołu. Trener powinien jednak wskazać „głównego grającego kapitana”, który przejmuje obowiązki i prawa kapitana zespołu i podpisze protokół zawodów po meczu. W obu przypadkach fakt kontuzji należy opisać w protokole zawodów. /4.1.3, 5.1, 5.2.1, 5.2.2/
4.35 WIDEO Jaka jest właściwa procedura, gdy kontuzjowany zawodnik nie jest w stanie dokonać zmiany w strefie zmian (np. zostaje zniesiony z boiska)?	Decyzja: Aby zmiana była czytelna dla wszystkich, zawodnik zmieniający powinien wejść do strefy zmian z tabliczką do zmian z numerem zawodnika kontuzjowanego.

	Sędzia II powinien odebrać tabliczkę do zmian i zwrócić ją zespołowi. /15.10.1, 17.1.1/
4.36 WIDEO W środku wymiany dwie japońskie zawodniczki upadają na podłogę. Prawdopodobnie uniemożliwia to przeciwnemu zespołowi wygranie wymiany. Czy sędziowie powinni natychmiast przerwać wymianę?	Decyzja: Zgodnie z najnowszymi wytycznymi dopóki nie ma zagrożenia dalszych kontuzji lub kontuzji innych zawodników, sędziowie powinni wstrzymać się z oceną, czy rzeczywiście wystąpiła kontuzja, zanim przerwą wymianę. /17.1.1, Wytyczne i instrukcje sędziowania 15.3/
4.37 WIDEO Zawodnik w zespole po prawej stronie zdaje sobie sprawę, że jego zespół prawdopodobnie przegra wymianę i upada na podłogę. Jakie jest najlepsze rozwiązanie dla sędziów w takiej sytuacji?	Decyzja: Najnowsze wytyczne dla sędziów nakazują przerwanie wymiany tylko w przypadku obrażeń krwotocznych lub poważnych urazów oraz gdy istnieje wyraźne zagrożenie, że zawodnik dozna dodatkowych obrażeń lub spowoduje kontuzję członków swojego zespołu. Ponieważ często akcje nie trwają dłużej niż 5 sekund, krótka pauza przed pochopnym zagwizdaniem może zapobiec przyszłym zdarzeniom. Oczywista symulacja kontuzji powinna być traktowana jako niewłaściwe zachowanie. /17.1.1, Wytyczne i instrukcje sędziowania 15.3/
OPÓŹNIENIA GRY	
4.38 Przed rozpoczęciem trzeciego seta w meczu, sędzia I gwizdkiem nakazał zespołom, aby weszły na boisko. Jeden z zespołów nie zareagował. Kiedy ich reakcja była zbyt powolna, sędzia I upomniął ich za opóźnianie gry. Następnie zespół wszedł na boisko. Czy było to właściwe zachowanie sędziego I?	Decyzja: Tak, sędzia I zachował się właściwie. Zespoły muszą zostać wezwane do zajęcia swoich pozycji na boisku. Jeżeli nie reagują, sędzia I musi ich upomnieć za opóźnianie gry. Jeśli zespół nadal nie reaguje, powinna zostać nałożona kara za opóźnianie gry. Jeżeli dalej byłoby to nieskuteczne, należałoby uznać zespół za nieobecny, a mecz jako przegrany. W tym przypadku wynik powinien być zapisany jako 0:3 (0:25, 0:25, 0:25). Podobna procedura powinna być zastosowana,

	jeżeli zespół opóźnia wejście na boisko po przerwie na odpoczynek. /6.4.1, 16.1/
4.39 Czy zespół powinien być sankcjonowany za opóźnianie gry, jeżeli zbiera się na środku boiska?	Decyzja: Sędzia I nie ma obowiązku dawać zespołowi więcej czasu między wymianami, niż jest to potrzebne do zajęcia właściwych pozycji na boisku przed kolejną wymianą. Jednakże sędzia musi zezwalać na okazywanie radości czy wzajemne mobilizowanie się zawodników, ale nie może zezwalać na opóźnianie gry. Sędzia I powinien ponaglić zespół do zajęcia swoich pozycji. Jeśli sędzia uzna, że zachowanie zawodników jest elementem taktyki opóźniania gry, zespół powinien zostać sankcjonowany za opóźnianie gry. W ważniejszych zawodach stosuje się 15 sekundowe odliczanie, aby regulować czas pomiędzy wymianami. Jednakże, nawet gdy używany jest zegar zagrywki, zagrywający zawsze powinien mieć prawo do wykonania zagrywki w ciągu 8 sekund od gwizdka sędziego inicjującego wykonanie zagrywki. /16.1.2, 16.1.5/
4.40 Zawodnik odmówił gry z powodu mokrej plamy na boisku pozostawionej przez innego gracza zespołu w poprzedniej akcji obronnej. Jaka powinna być prawidłowa reakcja sędziego I?	Decyzja: Kluczową rolę w takich przypadkach odgrywa zdrowy rozsądek. To sędzia I jest odpowiedzialny za podejmowanie decyzji odnośnie próśb zawodników o wytarcie podłogi. Jeśli to konieczne, w sytuacji, gdy zawodnicy celowo opóźniają grę, należy nałożyć sankcję za opóźnianie gry. Jeśli sędzia I, uzna za konieczne wytarcie podłogi przez moppersów, może wydać im polecenie. Sędzia I, poprzez swoje decyzje, kontroluje mecz. /1.5, 5.1.2.2, 6.4.1, 16.2/
4.41 Podczas przerwy pomiędzy dwoma setami, cały zespół udał się do szatni i powrócił na boisko po 5 minutach. Sędzia I nałożył sankcję	Decyzja: Po pierwsze, zespołowi nie wolno opuszczać pola gry bez zgody sędziów. Niemniej jednak, po 2,5 minuty sędzia II powinien pójść do szatni zespołu

za opóźnianie gry i mecz był kontynuowany. Czy była to odpowiednia reakcja sędziego?	i przypomnieć zespołowi, że natychmiast powinien wrócić na boisko by nie zostać uznany za nieobecny. Po ich powrocie na boisko, sędzia I powinien nałożyć sankcję za opóźnianie gry. /4.2, 6.4.1, 6.4.2, 18.1/
4.42 Jaka powinna być prawidłowa reakcja sędziego I na przerwanie meczu przez widzów?	Decyzja: Sędzia I powinien zatrzymać grę, a organizatorzy albo Delegat Techniczny FIVB powinni podjąć kroki w celu przywrócenia porządku. Ta przerwa powinna być odnotowana w protokole zawodów. /17.2, 17.3/
4.43 NOWY WIDEO W 4 secie przy stanie 27-27, sędzia I ukarał zawodniczkę Libero zespołu w białych koszulkach, czerwoną kartką, za jej grubiańskie zachowanie wobec sędziego I (wynik 27-28 dla zespołu w czarnych koszulkach). Po decyzji sędziego I, trener zespołu w białych koszulkach nie chciał kontynuować gry i wycofał swój zespół z boiska, jako protest przeciwko pierwotnej decyzji sędziego I o ukaraniu zawodniczki Libero. Po tej reakcji trenera, sędzia I pokazał czerwoną kartkę trenerowi zespołu, co zakończyło seta i mecz. Czy decyzja sędziego I była prawidłowa?	Decyzja: Decyzja sędziego I o czerwonej kartce nie była prawidłowa. Sędzia powinien wezwać do swojego stanowiska kapitana zespołu, który odmówił kontynuowania gry i poprosić o doprowadzenie zespołu na boisko w celu kontynuowania meczu. Jeśli zespół nie zareagował na wezwanie sędziego i nadal odmawia gry, sędzia powinien w pierwszej kolejności nałożyć na zespół sankcję za opóźnianie gry a następnie walkower. /1.5, 5.1.2.2, 6.4.1, 16.2/
ZEWNĘTRZNE ZDARZENIE WPŁYWAJĄCE NA GRĘ	
4.44 WIDEO Po obronie zawodnika w wolnej strefie za linią końcową, kierującej piłkę z powrotem w kierunku boiska, piłka dotknęła ramienia kamery, która znajdowała się w wolnej przestrzeni. Sędziowie powinni przerwać grę. Jak sędzia I powinien zakwalifikować to zdarzenie – jako „piłkę autową” czy też jako „zewnątrzne zdarzenie wpływające na grę”?	Decyzja: W obrębie pola gry to zawodnicy mają priorytet do gry. Jeśli piłka dotknie ciała obcego lub osobę wpływającą na grę spoza pola gry, np. ramię kamery, powinno być to zakwalifikowane jako „zewnątrzne zdarzenie wpływające na grę”, a wymiana powinna zostać powtórzona. Na wideo zawodnik Libero miał możliwość grania piłką i kontynuowania wymiany, ale uniemożliwiło mu to ramię kamery. Powinno być to uznane jako „zewnątrzne zdarzenie wpływające na grę”, a wymiana powinna zostać powtórzona. Gdyby odbicie skierowało piłkę w kierunku kibiców i nie byłoby żadnego zawodnika zdolnego do odbicia tej piłki, sędzia nie powinien ocenić tego jako „zewnątrzne zdarzenie wpływające na grę”, ale jako „piłkę autową”. /17.2/

4.45 WIDEO Atakujący środkowy zawodnik, podczas przygotowania do ataku stracił jeden but, który spadł w strefie ataku. Zaatakował piłkę, po czym zespół przegrał wymianę. Po zakończeniu wymiany środkowy zawodnik atakujący poprosił o możliwość założenia buta. Sędziowie nie interweniowali ani w trakcie, ani po wymianie. Jak sędziowie powinni poprawnie zareagować w takiej sytuacji?	Decyzja: Główną zasadą jest bezpieczeństwo zawodników. Jeżeli sędziowie oceniają, że but, będący częścią wyposażenia gracza, stwarza zagrożenie, powinni przerwać grę. Ponieważ oczywistym było, że gracz nie zgubił buta celowo, to prośba o jego założenie nie może być traktowana jako opóźnienie gry. /17.2/
4.46 WIDEO Jeśli biegnący, w celu zagrania piłką, zawodnik zderza się ze stanowiskiem sędziego, to czy wymiana powinna zostać automatycznie przerwana i powtórzona?	Decyzja: Nie. Sędzia powinien ocenić, czy zderzenie ma wpływ na jego/jej aktywność lub powoduje kontuzję zawodnika. Jeżeli sędzia nie może kontynuować pracy normalnie, wymiana powinna być zatrzymana i powtórzona. Jeśli jednak zderzenie nie ma żadnego wpływu, należy pozwolić na kontynuowanie wymiany bez żadnej przerwy. /17.2/
4.47 WIDEO Po powtórce wideo, kibice zespołu przegranego podeszli do w kierunku boiska, aby wyrazić swoje niezadowolenie z rezultatu challenge. Jak powinni zareagować sędziowie?	Decyzja: W tym przypadku sędzia II zareagował spokojnie, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi płynnego sędziowania (smooth refereeing), kierując grzecznie kibiców z powrotem na swoje miejsca. Jeżeli sytuacja byłaby poważniejsza, sędziowie mają uprawnienia do przerywania meczu i poproszenia organizatorów o przywrócenie porządku. /23.2.3/
4.48 WIDEO Podczas gry, z powodu nieuwagi podawacza piłek, druga piłka wtoczyła się na boisko. Sytuacja nie została zauważona ani przez sędziego I, ani przez sędziego II. Po zakończonej wymianie, sędzia I zdecydował o powtórzeniu wymiany z powodu „zewnętrznego zdarzenia wpływającego na grę”. Czy decyzja sędziego I była prawidłowa?	Decyzja: Nie, decyzja nie była prawidłowa. Ponieważ piłka wtoczyła się na boisko na sam koniec wymiany, nie powodując zakłócenia gry ani ryzyka kontuzji zawodników. Główną zasadą jest bezpieczeństwo zawodników. Z tego powodu, jeśli sędziowie zauważą, że druga piłka znajduje się na boisku lub toczy się w stronę boiska, powinni przerwać wymianę. Jeżeli druga piłka byłaby skierowana na boisko celowo przez członka zespołu, podejście powinno być takie samo, ale zachowanie tego zawodnika powinno być uznane jako działanie agresywne,

	prowadzące do dyskwalifikacji tego członka zespołu. Zgodnie z treścią przypadku 8.2, jeśli według oceny sędziego I sytuacja powoduje zagrożenie lub ma rzeczywisty wpływ na kontynuowanie gry, powinien on natychmiast przerwać grę i powtórzyć wymianę. Z drugiej strony, jeśli wymiana została już zakończona lub zdarzenie nie ma wpływu na jej wynik, nie ma potrzeby powtarzania wymiany. Sędziowie muszą być w stanie rozróżnić te dwie odrębne sytuacje. /17.2/
4.49 NOWY VIDEO Trener celowo dotknął piłki blisko linii bocznej po ataku przeciwnika, w taki sposób, że nie było wiadomo czy piłka upadłaby w boisku czy na aucie. Jak powinien postąpić sędzia I w takiej sytuacji?	Decyzja: Zgodnie z przepisami gry, piłka z ataku, która dotknie trenera zespołu przeciwnego, przebywającego w wolnej strefie jest „autowa”. Jednak w przypadku, gdy trener celowo dotyka piłki blisko linii, a sędziowie / sędziowie liniowi nie są w stanie określić ostatecznego miejsca upadku piłki, musi być ona uznana jako piłka „w boisku”, a trener musi otrzymać ustne upomnienie. Jeśli zespół był już sankcjonowany sędzia I musi zastosować wyższą sankcję, zgodnie z gradacją sankcji. /17.2/

ROZDZIAŁ 5 – LIBERO

5.1 Czy Libero może wejść do gry bez zgody sędziego II, po sprawdzeniu ustawienia początkowego przed setem?	Decyzja: Tak, może. Zawodnik ustawienia początkowego musi znajdować się na boisku w czasie sprawdzania ustawienia. Jak tylko sędzia II skończy sprawdzanie ustawienia początkowego, Libero może dokonać zastąpienia z zawodnikiem linii obrony. /19.3.2.4, 19.3.2.8, 24.3.1/
5.2 Zespół wykorzystał wszystkie zmiany regulaminowe w secie, następnie zawodnik na boisku został wykluczony a Libero w tym momencie siedział na ławce. Jak mecz powinien być kontynuowany?	Decyzja: Libero wpisany do protokołu nigdy nie może zostać podstawowym zawodnikiem meczu. Jednakże, może zostać dokonana zmiana narzucona (bez udziału Libero), jeżeli trener będzie chciał wykorzystać taką

	opcję, ale wykluczony zawodnik nie będzie mógł wrócić do gry do końca meczu w tych okolicznościach. /6.4.3, 15.7, 15.8/
5.3 Czy Libero może wziąć udział w grze, w wyniku zmiany za zawodnika kontuzjowanego?	Decyzja: Nie. Libero nie może uczestniczyć w zmianie zawodników ani regulaminowej, ani narzuconej. /15.5, 15.7, 17/
5.4 Libero zastępujący na boisku zawodnika nr 5, został wykluczony w secie. Jaki jest właściwy proces by kontynuować mecz?	Decyzja: Jeżeli zespół posiada dwóch Libero, trener może zastąpić natychmiast ukaranego grającego Libero na drugiego Libero lub na zawodnika z nr 5. Jeżeli w zespole jest tylko jeden Libero, zespół ma do wyboru: - powrót zawodnika nr 5 na boisko w miejsce Libero i kontynuowanie gry bez Libero do końca seta, lub - trener może wyznaczyć nowego Libero spośród zawodników nieznajdujących się na boisku w momencie ponownego wyznaczenia, a nowy Libero może natychmiast zastąpić wykluczonego grającego Libero (który nie może już zagrać do końca meczu). /6.4.3, 19.1.1, 19.3.2, 19.3.2.8/
5.5 WIDEO Czy zastąpienie Libero może mieć miejsce w tym samym czasie co zmiana zawodników?	Decyzja: Tak – ponieważ zastąpienie nie jest zmianą zawodników i vice versa. /15.3.2, 19.3.2, 19.3.2.8/
5.6 WIDEO Zawodnik Libero zastąpił zawodnika na pozycji 1 po gwizdku sędziego I na zagrywkę, ale przed jej wykonaniem. Jakie powinno być właściwe postępowanie sędziego I?	Decyzja: Jeżeli to był pierwszy taki przypadek w meczu, sędzia I nie powinien przerywać gry. Po zakończeniu wymiany powinien zwrócić uwagę grającemu kapitanowi, że jest to niewłaściwa procedura zastąpienia. Kolejne spóźnione zastąpienie spowoduje przerwanie wymiany i udzielenie sankcji za opóźnianie gry. <u>Zastąpienie pozostaje jednak w mocy.</u> Jeżeli zastąpienie miało miejsce <u>po wykonaniu zagrywki</u>, sędzia powinien odgwizdać błąd ustawienia. /19.3.2.5/
5.7 Zespół dokonał nieregulaminowego zastąpienia Libero, co zostało zauważone	Decyzja: Kiedy zostanie to zauważone, sędzia II z użyciem gwizdka wycofuje zawodnika. Nieregulaminowe zastąpienie będzie

przed wykonaniem zagrywki. Jak należy zarządzić tą sytuacją?	anulowane, a na zespół zostanie nałożona sankcja za opóźnianie gry. Jeśli zostanie to zauważone po tym, jak gra została wznowiona, konsekwencje będą takie same jak przy zmianie nieregulaminowej. /19.3.2.1, 19.3.2.9, 23.2.3/
5.8 Podczas biegu za piłką, jedyny zawodnik Libero w zespole (zastępujący zawodnika z nr 4), doznał kontuzji mięśnia nogi i nie mógł kontynuować gry. Trener zdecydował, aby zawodnik nr 4 został wyznaczony jako nowy Libero. Czy jest to możliwe?	Decyzja: Nie od razu ponieważ w chwili prośby o ponowne wyznaczenie jest on wyłączony z tej możliwości. Jeżeli trener chce, aby zawodnik nr 4 został nowym Libero, to w pierwszej kolejności zawodnik nr 4 musi powrócić na boisko w miejsce kontuzjowanego Libero, a następnie zostać zmieniony regulaminowo. Później może wejść na boisko jako nowy Libero, ale dopiero po rozegraniu jednej wymiany zakończonej, ponieważ drugie zastąpienie w tej samej przerwie w grze nie jest możliwe. /19.1.3, 19.3.2.2, 19.3.2.8, 19.4.2/
5.9 Czy można w tym samym czasie być trenerem i zawodnikiem Libero?	Decyzja: Tak. Przepisy nie zabraniają zawodnikowi Libero pełnienia funkcji trenera. /5.2.3.4/
5.10 NOWY Kapitan zespołu doznał kontuzji będąc na boisku i musiał zostać zmieniony. Trener wyznaczył na grającego kapitana zawodnika Libero. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Jest to dozwolone. Zgodnie z przepisami zawodnik Libero może pełnić funkcję zarówno kapitana zespołu, jak i grającego kapitana. /5/
5.11 Przez pomyłkę dwóch zawodników doprowadziło do tego, że zawodnik zastępujący Libero na krótko opuścił boisko (to zdarzenie nie zostało jeszcze wpisane do protokołu kontroli Libero) - ale szybko sami naprawili ten błąd. Czy powinno być to zaliczone jako zastąpienie?	Decyzja: Nie, nie powinno się tego zaliczać jako zastąpienie, ponieważ pomiędzy dwoma zastąpieniami zawodnika Libero musi być rozegrana przynajmniej jedna wymiana zakończona. Pomyłka w zespole była oczywista i nie powinna zostać potraktowana jako błąd. /19.3.2.1, 19.3.2.2/
5.12 Zespół zapomniał zastąpić Libero, kiedy ten dokonał rotacji do linii ataku na pozycję 4.	Decyzja: Libero nie ma prawa grać w linii ataku i powinien opuścić boisko po wykonaniu

Jaka powinna być właściwa procedura, kiedy sędziowie zauważą tę oczywistą pomyłkę?	rotacji na pozycję 4. Sędzia I powinien odpowiednio opóźnić sygnał na kolejną zagrywkę. Jeśli zespół w dalszym ciągu nie dokona prawidłowego zastąpienia, należy mu przypomnieć o tym obowiązku, dokonać zastąpienia Libero i nałożyć sankcję za opóźnianie gry. /19.3.1.1, 28.2.2.1, 28.2.2.2/
5.13 Libero został zastąpiony i natychmiast powrócił na boisko (bez rozegrania wymiany pomiędzy dwoma zastąpieniami). Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Nie. To jest typowy przypadek nieregulaminowego zastąpienia Libero. W chwili drugiego zastąpienia sędzia II powinien je odrzucić, a sędzia I powinien nałożyć sankcję za opóźnianie gry. Kiedy jest asystent sekretarza, do jego obowiązków należy kontrola zastąpień Libero. W tym przypadku asystent sekretarza powinien uruchomić sygnalizator, zgłaszając w tym momencie popełnienie błędu. /19.3.2.9, 23.2.3/
5.14 Libero został zastąpiony przez zawodnika podstawowego. Po wykonaniu zagrywki rezerwowa piłka wpadła na boisko, a wymiana została przerwana. Przed gwizdkiem na rozpoczęcie powtórzonej wymiany, Libero próbował zastąpić zawodnika z pozycji nr 6. Sędzia II odesłał zawodnika. Czy postępowanie sędziego II było prawidłowe?	Decyzja: Tak, jest to prawidłowe postępowanie sędziego II. Jest to typowy przypadek nieregulaminowego zastąpienia Libero, ponieważ nie było wymiany zakończonej pomiędzy dwoma zastąpieniami Libero. W momencie drugiego zastąpienia sędzia II powinien je odrzucić, a sędzia I powinien nałożyć sankcję za opóźnianie gry. /19.3.2.1/
5.15 W trakcie meczu Libero zespołu uległ kontuzji i sędzia II zezwolił na wejście na boisko lekarzowi i trenerowi, który chciał sprawdzić powagę tej kontuzji. Podjęli oni decyzję o zniesieniu Libero z boiska i powrocie na boisko zastępowanego zawodnika. Gdy tylko Libero znalazł się poza boiskiem, oświadczył, że czuje się dobrze i nalegał na powrót do gry. Sędziowie wyrazili zgodę na powrót Libero na boisko i wznowili mecz. Czy było to prawidłowe?	Decyzja: Nie, nie wolno było do tego dopuścić. Nawet jeśli był to przypadek kontuzji, Libero może być zastąpiony poprzez regulaminowe zastąpienie. Także, Libero wciąż ma prawo do udziału w meczu, dopóki nie zostanie zgłoszony jako niezdolny do kontynuowania gry (Przepis 19.4.2). Tak więc w tej sytuacji popełniono błąd, gdyż doszło do dwóch zastąpień bez rozegrania między nimi wymiany

	zakończonych. jest to przypadek nieregulaminowego zastąpienia Libero. /19.3.2.1, 19.3.2.8/
5.16 W czasie meczu Libero zespołu A doznał kontuzji ramienia, a w jego miejsce wyznaczono nowego Libero. Podstawowy Libero siedział na ławce rezerwowych zespołu do końca meczu. Czy powinno być to dozwolone?	Decyzja: Tak. Zawodnik mógł się poruszać, nie stwarzał utrudnień czy zagrożeń dla siebie samego ani innych członków zespołu. Ten ostatni punkt jest bardzo istotny. Zawodnik może przebywać na ławce zespołu. Jeżeli zawodnik wymaga zabiegu medycznego, lekarz zespołu powinien otrzymać zalecenie umieszczenia zawodnika poza ławką albo w jakimś bezpiecznym miejscu poza polem gry. /diagram 1a i definicje, 19.3.2.8/
5.17 W jakim przypadku dwa zastąpienia Libero mogą mieć miejsce w jednej przerwie w grze, w tym samym zespole?	Decyzja: Tylko w dwóch przypadkach mogą nastąpić dwa zastąpienia Libero w tej samej przerwie w grze: 1. kiedy zostanie nałożona kara 2. kiedy natychmiast po wejściu Libero na boisko, wymiana zostanie przerwana, w wyniku kontuzji grającego Libero. /6.1.3, 19.3.2.1/
5.18 Grający Libero poczuł się źle. Czy dozwolone jest wyznaczenie nowego Libero?	Decyzja: Jeżeli zespół ma dwóch Libero, w przypadku kontuzji lub choroby Grającego Libero, może być on zastąpiony przez drugiego Libero. Jeżeli zespół ma tylko jednego Libero lub drugi Libero stał się niezdolny do gry, w miejsce chorego zawodnika może być wyznaczony nowy, zgodnie z procedurą ponownego wyznaczenia. /19.3.2.2/
5.19 Sekretarz wpisał zawodnika Libero z numerem 15 zamiast z numerem 5. Trener i kapitan zespołu podpisali listę zawodników zespołu. Co się powinno wydarzyć w momencie zauważenia błędu?	Decyzja: Był to błąd administracyjny i nie powinien mieć konsekwencji dla zespołu. Sekretarz poprawi numer w rubryce „Uwagi”. /19.1.2/
5.20 W I secie meczu Libero zespołu A występował w koszulce tego samego koloru i kroju, co reszta zespołu. Przed rozpoczęciem kolejnego 2 seta trener zespołu B	Decyzja: W związku z tym, że nieprawidłowa koszulka nie miała wpływu na grę, wynik I seta nie będzie anulowany i żadne sankcje

zaprotestował przeciwko tej sytuacji. Jaka jest prawidłowa decyzja?	nie będą udzielane zespołowi A. Jednakże Delegat Techniczny FIVB podejmie decyzję, czy zawodnik Libero musi zmienić koszulkę. /19.2/
5.21 Dwóch zawodników próbowało zablokować atak przeciwnika wyskakując przy siatce. Pomiędzy nimi był Libero, który również wyskoczył, ale w żadnym momencie nie sięgał jakiegokolwiek częścią ciała powyżej górnej taśmy siatki. Niemniej jednak, sędzia II odgwizdał to jako próbę bloku. Czy była to właściwa decyzja?	Decyzja: Decyzja nie była właściwa. Ponieważ Libero nie sięgał w żadnym momencie jakiegokolwiek częścią ciała powyżej górnej taśmy siatki, jego wyskok nie może być uznany za próbę bloku. /14.1.1, 14.1.2, 14.1.3, 14.1.4, 14.6.6/
5.22 Libero zszedł z boiska. Zawodnikowi zagrywającemu odgwizdano błąd opóźnienia wykonania zagrywki (8 sekund). Czy Libero może teraz powrócić na boisko?	Decyzja: Tak, może. Taką zagrywkę (błąd) należy uznać jako wymianę zakończoną, a więc Libero może powrócić na boisko. /6.1.3, 19.3.2.1, 19.3.2/
5.23 Trener zgłosił jednego Libero jako niezdolnego do gry i chciał wyznaczyć nowego Libero. Kto może być ponownie wyznaczony na nowego Libero i kiedy?	Decyzja: Z wyjątkiem zastąpionego przez Libero zawodnika, każdy zawodnik znajdujący się na ławce w momencie ponownego wyznaczenia może zostać nowym Libero. Podstawowy Libero nie może powrócić do gry do końca meczu, w żadnym momencie. Jeżeli trener chce, aby zawodnik zastąpiony przez Libero został nowym Libero, musi najpierw dokonać jego zmiany regulaminowej. Jeśli Grający Libero zostaje zgłoszony jako niezdolny do gry, musi zostać zmieniony przez zawodnika, którego zastępował na boisku, a nowy Libero ma prawo wejść na boisko dopiero po jednej zakończonej wymianie. /19.3.2.8, 19.4.2.1, 19.4.2.4/
5.24 WIDEO Zespół miał wpisanych dwóch zawodników Libero nr 11 i nr 16. Ten drugi ubrany był w koszulkę tego samego koloru i wzoru co zawodnicy zespołu. Zespół zgłosił prośbę o zmianę zawodnika i zawodnik z nr 16 wszedł do strefy zmian by zmienić zawodnika znajdującego się na boisku. Sekretarz natychmiast zasygnalizował, że jest to prośba nieregulaminowa. W jaki sposób gra powinna być kontynuowana?	Decyzja: Zawodnik Libero nie ma prawa brać udziału ani w zmianie regulaminowej, ani narzuconej. Dlatego prośba o zmianę powinna zostać uznana jako prośba o zmianę nieregulaminową. W związku z tym, że sytuacja ta została zauważona przed wznowieniem gry, prośba o zmianę powinna zostać odrzucona, a na zespół popełniający błąd, powinna zostać nałożona sankcja za opóźnianie gry. Jednakże zawodnik Libero musi zmienić swoją koszulkę. Sędziowie powinni dokładnie kontrolować zespoły i stroje zawodników porównując zawodników

	i numery na koszulkach we właściwym czasie przed meczem, w celu uniknięcia takiej sytuacji. /15.5.1, 15.7, 16.1.3, 19.2 /
5.25 Zespół miał zapisanych dwóch zawodników Libero. Po drugim secie trener zgłosił obu Libero jako niezdolnych do gry i wyznaczył nowego zawodnika Libero, który miał ich zastąpić. Czy to jest dozwolone?	Decyzja: Tak, jest to dozwolone. Nie jest zabronione zgłoszenie w jednym czasie niezdolności do gry obu Libero. Żaden z podstawowych Libero nie może powrócić do meczu po ponownym wyznaczeniu, ale mają oni prawo siedzieć na ławce rezerwowych lub przebywać w polu rozgrzewki. /19.4.2.1, 19.4.2.2/
5.26 WIDEO Przy obronie nieudanego ataku zawodnika rozgrywającego zespołu B, piłka została odbita jedną ręką palcami, nad głową, przez zawodnika Libero zespołu A, znajdującego się w strefie ataku. Piłka ta została zaatakowana, przez członka tego samego zespołu, całkowicie powyżej górnej krawędzi siatki w momencie uderzenia. Co powinno być przedmiotem oceny, czy akcja ta jest prawidłowa czy nieprawidłowa?	Decyzja: Bazując na Przepisach Gry, jeżeli zagranie Libero jest wykonane jako typowe, celowe rozegranie piłki palcami sposobem górnym, powinno być uznane za błąd. Jednakże, jeżeli Libero chroni swoje ciało/twarz bez rozegrania piłki, to powinno zostać uznane jako prawidłowe zagranie. /13.3.6, 19.3.1.4/

ROZDZIAŁ 6 – ZACHOWANIE UCZESTNIKÓW ZAWODÓW

6.1 Sędzia I upomniął zawodnika za niewłaściwe zachowanie stosując bezpośrednio drugi etap prewencji, pokazując zawodnikowi żółtą kartkę, która została odnotowana w protokole zawodów. Czy było to właściwe postępowanie sędziego?	Decyzja: To jest prawidłowe postępowanie sędziego. Tego typu zachowanie musi być kontrolowane przez sędziego I. Żółta kartka musi być zapisana. Sędzia I może dać ustne upomnienie dla zespołu za pośrednictwem grającego kapitana (etap 1 prewencji), jeśli niewłaściwe zachowanie jest ogólnej natury. Jednakże, w zależności od powagi niewłaściwego zachowania, może rozpocząć drugi etap prewencji pokazując żółtą kartkę bezpośrednio zawodnikowi, którego to dotyczy lub członkowi zespołu za pośrednictwem grającego kapitana. /21.1, 21.2/
6.2 Sędzia II zauważył umyślną próbę oszustwa (zawodnik pociągnął siatkę) i odgwizdał wygraną wymiany przez zespół atakujący. Następnie Sędzia I upomniął zawodnika żółtą	Decyzja: Decyzja sędziego I nie była prawidłowa. Rzeczywiście wymiana powinna być wygrana przez zespół atakujący ze względu na dotknięcie siatki przez przeciwnika, które miało wpływ na grę

kartką. Czy to było właściwe sankcjonowanie zawodnika?	Następnie blokujący powinien otrzymać karę za grubiańskie zachowanie, za próbę wprowadzenia sędziów w błąd. /21.2.1, 21.3/
6.3 Trener zespołu A wstał z ławki po zakończeniu wymiany i wymachiwał rękoma w sposób, sugerujący niezadowolenie z decyzji sędziego. Czy to jest dozwolone?	Decyzja: Trener ma prawo wyrazić naturalne emocje a sędzia powinien po prostu trenera uspokoić bez żadnych dalszych konsekwencji. Jeżeli jednak jego reakcja jest oceniona jako niewłaściwe zachowanie osiagające drugi etap przewencji, trener powinien być upomniany przez sędziego I poprzez użycie żółtej kartki. Jeżeli sytuacja powtarzałaby się, trener powinien zostać ukarany czerwoną kartką za grubiańskie zachowanie. /5.2, 21.1, 21.2, 21.3/
6.4 Pomiędzy setami zespół A, który miał zagrywać jako pierwszy w kolejnym secie, został ukarany przez sędziego I karą za grubiańskie zachowanie. Co wydarzy się następnie?	Decyzja: Sankcje nałożone między setami nakładane są na początku następnego seta. Tak więc przed pierwszą zagrywką sędzia I powinien zasignalizować karę dla zespołu A. Zespół B zdobywa punkt, wykonuje rotację i zagrywa. Poniżej przedstawiono podsumowanie zachowań, które mają miejsce między setami. Sankcje, które muszą zostać zapisane w protokole zawodów: 1. upomnienie dla zawodnika dowolnego zespołu (żółta kartka); 2. kara dla zawodnika zespołu zagrywającego. Zespół odbierający zdobywa punkt, wykonuje rotację i otrzymuje zagrywkę; 3. kara dla zawodnika zespołu odbierającego. Punkt przyznany dla zespołu zagrywającego; 4. kary dla obu zespołów, bez względu na ich kolejność. Oba zespoły otrzymują punkt (wynik 1:1) i każdy zespół wykonuje rotację o jedną pozycję. Wynik ustala się dopiero po nałożeniu kar w każdym zespole. /21.5/
6.5 WIDEO Po zakończeniu wymiany rozgrywający pociągnął za dolną część siatki. Czy to powinien być błąd?	Decyzja: Nie. Z tego względu, że dotknięcie siatki pokazane na wideo miało miejsce po wymianie, nie może być traktowane jako błąd techniczny.

	Zgodnie z wytyczną w zakresie niewłaściwego zachowania w przepisie 21.3, sędzia I ma prawo zastosować sankcję wobec zawodnika w zależności od stopnia przewinienia. Pociągnięcie za siatkę może być normalną emocjonalną reakcją niezadowolonego zawodnika i powinno być kontrolowane przez sędziów w ramach płynnego sędziowania (smooth refereeing). Celowe pociągnięcie za siatkę może w niektórych przypadkach być zachowaniem grubiańskim np. w trakcie wymiany, mające na celu wprowadzić sędziów lub przeciwnika w błąd. /21.2, 21.2.1, 21.3, Wytyczne i instrukcje sędziowania 24.7/
6.6 Zawodnik szedł do sędziego I, krzyczał oraz wymachiwał rękoma, także po upomnieniu. Jak należy ocenić takie zachowanie?	Decyzja: Takie zachowanie należy uznać za obraźliwe i skutkujące wykluczeniem, żółta i czerwona kartka trzymane razem. /21.1, 21.2, 21.3/
6.7 Zawodnik na boisku został wykluczony bez wcześniejszego upomnienia. Jak należy traktować późniejsze niewłaściwe zachowanie niepodlegające sankcjom innego członka tego zespołu?	Decyzja: Sędzia I powinien raczej próbować zapobiegać osiągnięciu przez zespół zachowania podlegającego sankcjom. Jednakże, w przypadku wystąpienia oczywistego zachowania obraźliwego, sędzia I musi wykluczyć zawodnika bez udzielania wcześniejszych sankcji. Sędzia I może zastosować upomnienie wobec innego członka zespołu, po wykluczeniu – ale żółta kartka może być pokazana tylko raz, takie upomnienie nie może zostać udzielone ponownie żadnemu członkowi tego zespołu. /21/
6.8 NOWY Zawodnik nr 5 został wykluczony w secie. Dokąd udaje się wykluczony zawodnik po opuszczeniu boiska?	Decyzja: Wykluczony zawodnik musi wrócić do szatni swojego zespołu (eskortowany przez sędziego rezerwowego) do końca trwania seta. Po zakończeniu seta zawodnik musi wrócić do kontrolowanego obszaru zawodów. /21.3.2.1, D9a/
6.9 NOWY VIDEO Podczas wykonania zagrywki sędzia II odgwizdał błąd ustawienia zespołu przyjmującego. Trener ze złością protestował	Decyzja: To jest przypadek, w którym sędzia I musi chronić sędziego II. Zachowanie i słowa trenera wykraczają poza akceptowalny

i kłócił się z sędzią II, że ustawienie jego zespołu było prawidłowe „zgodnie z nowymi przepisami” i przekroczył wszelkie granice powtarzając wielokrotnie sędziemu: „Nie znasz przepisów”.	poziom. Zezwolenie na takie zachowanie powoduje, że trener jest w centrum uwagi wszystkich. Mimo że sędzia II uzasadniał decyzję grającemu kapitanowi, trener kontynuował swoje protesty i próby podważenia podjętej przez sędziego II decyzji. Sędzia I powinien nałożyć na trenera karę za grubiańskie zachowanie. /21/
6.10 Po meczu jeden z kapitanów zachował się wobec sędziego I w sposób bardzo niesportowy. Jaka jest właściwa procedura postępowania sędziego I?	Decyzja: Zawodnik wciąż musi zostać usankcjonowany w jakiś sposób. Jednakże, na zawodach FIVB, zawody nie zostały zakończone wraz z ostatnim gwizdkiem sędziego. Zachowanie kapitana musi zostać zgłoszone Delegatowi Technicznemu FIVB i szczegółowo opisane w rubryce „UWAGI” w protokole zawodów. Komisja Zawodów FIVB ma szereg możliwości dyscyplinarnych, łącznie z zawieszeniem zawodnika na zawody.
6.11 Zawodnik zastąpiony przez Libero siedział na ławce. Sędzia I nałożył na niego karę. Zawodnik nie zaprzestał swojego zachowania i bił brawo sędziemu. Sędzia I ukarał go wykluczeniem. Wykluczony zawodnik kontynuował swoje zachowanie i otrzymał dyskwalifikację. Jaka jest właściwa procedura, żeby kontynuować mecz?	Decyzja: Ponieważ Libero nie może grać jako zawodnik linii ataku, wykluczony lub zdyskwalifikowany zawodnik musi być natychmiast zmieniony poprzez dokonanie zmiany regulaminowej lub narzuconej. Zmiana może zostać dokonana bez konieczności zejścia Libero z boiska oraz bez konieczności grania przez zastępowanego/zmienionego zawodnika. Po nałożeniu sankcji trener (lub kapitan) powinien, używając właściwej sygnalizacji ręcznej, poinformować odpowiedniego sędziego o numerze zawodnika, który zmieni zawodnika zdyskwalifikowanego. Jest to odnotowane w protokole zawodów. /6.4.3, 15.5.2, 15.8, 21.3.3.1/

ROZDZIAŁ 7 – SĘDZIOWIE I ICH OBOWIĄZKI

7.1 Sędzia II przekazał trenerowi, aby nie rozmawiał z sekretarzem i nie przeszkadzał mu w pracy. Czy to jest prawidłowe postępowanie sędziego II?	Decyzja: Tak, to jest poprawne postępowanie sędziego II. W duchu płynnego sędziowania (smooth refereeing), jeżeli taka sytuacja może zostać rozwiązana
--	--

	przez sędziego II w nieformalny sposób, to tak należy zrobić.
7.2 Czy zawodnik rezerwowý może siedzieć w polu rozgrzewki zamiast stać albo się rozciągać?	Decyzja: Tak, zawodnicy nie są zobowiązani do stania w polu rozgrzewki. Z drugiej strony nie mogą siedzieć na ławkach, krzesłach, barierkach lub ścianach w polu rozgrzewki, chyba że ze specjalnego powodu wyrazi na to zgodę Delegat Techniczny FIVB. /4.2.1, 4.2.3, 24.2.4, 24.2.5/
7.3 Czy trener może prosić sekretarza o informację dotyczącą liczby przerw na odpoczynek wykorzystanych przez <u>drugi</u> zespół?	Decyzja: Sekretarz nie powinien odpowiadać trenerowi. Generalnie, trenerzy nie są upoważnieni do zwracania się do sekretarza o jakiejkolwiek informacje. Jednakże, jeżeli na elektronicznej tablicy wyników nie jest wyświetlona liczba wykorzystanych przez zespół przerw regulaminowych w grze, trenerzy mogą prosić sekretarza zawodów o tę informację, ale jedynie wobec własnego zespołu i w takim czasie, aby ani nie zakłócać pracy sekretarza, ani nie powodować opóźnienia meczu. /27.2.2/
7.4 Czy kapitan zespołu może wpisać do protokołu zawodów oficjalny protest, jeżeli nie zgłosił tego zamiaru sędziemu w czasie trwania meczu?	Decyzja: Jeżeli kapitan zespołu nie zgłosił takiego żądania sędziemu I w żadnym momencie gry, nie ma prawa wnieść pisemnego protestu do protokołu zawodów po meczu. /5.1.2.1, 5.1.3.2, 23.2.4/
7.5 Czy decyzja sędziowska może zostać zmieniona nawet po zakończeniu seta?	Decyzja: Tak. Aż do momentu rozpoczęcia następnego seta sędziowie mają prawo skorygować swoją decyzję, mając na uwadze zastosowanie przepisów, gdy tylko zorientują się, że popełnili błąd. Wynik w meczu zostanie skorygowany na właściwy.
7.6 Po tym jak trzecia przerwa na odpoczynek została odrzucona jako prośba nieuzasadniona, trener zmienił zdanie i posłał zawodnika do strefy zmian. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Zakładając, że nie było gwizdka na zagrywkę, prośbę o zmianę zawodników należy uznać za właściwą – tylko prośba o przerwę na odpoczynek była nieuzasadniona. Jednakże prośba nieuzasadniona za przerwę na odpoczynek powinna zostać odnotowana w protokole zawodów.

	/15.1, 15.2.1, 15.11, 6.1, 16.2, 24.2.6, 24.2.7/
7.7 Podczas przerwy na odpoczynek zawodnicy wraz z trenerem zespołu ustawili się w narożniku wolnej strefy, w okolicy pola rozgrzewki. Czy jest to dozwolone?	Decyzja: Podczas przerw na odpoczynek, zespół musi udać się do wolnej strefy w pobliże swojej ławki, a sędzia II powinien zwrócić im uwagę, aby to zrobili. /15.4.2/
7.8 Asystent trenera podszedł do linii bocznej próbując pomóc zawodnikom odnaleźć mokrą plamę. Sędzia I przywołał grającego kapitana i przekazał mu, aby asystent trenera pozostawał na ławce. Czy decyzja sędziego była prawidłowa?	Decyzja: Decyzja Sędziego I była prawidłowa. Asystent trenera może siedzieć na ławce, ale nie może interweniować w trakcie meczu. Tylko trener może poruszać się wzdłuż linii bocznej boiska. /5.2.3.4, 5.3.1/
7.9 Po wymianie trener zapytał sędziego II, czy jego właściwy zawodnik był na zagrywce. Sędzia II sprawdził wraz z sekretarzem kolejność zagrywki i odpowiedział, że właściwy zawodnik jest na zagrywce. Sędzia I kontynuował mecz. Czy takie zachowanie sędziów było prawidłowe?	Decyzja: Pomimo, że jedynym członkiem zespołu uprawnionym do rozmowy z sędziami jest grający kapitan, taka krótka interakcja między trenerem a sędzią II nie wpływa znacząco na mecz. Dlatego, sędzia II może odpowiedzieć na niektóre prośby ze strony trenera w duchu płynnego sędziowania (smooth referreing). /Wytyczne i instrukcje sędziowania, 5.1.2/
7.10 WIDEO Czy sędzia I jest uprawniony do odgwizdania błędu ustawienia w zespole przyjmującym?	Decyzja: Nie. Sędzia I NIE może odgwizdać błędu ustawienia w zespole przyjmującym, ponieważ nie może widzieć dokładnie momentu kiedy został popełniony! Jednakże, sędzia I ma prawo do zmiany w meczu decyzji któregośkolwiek z członków komisji sędziowskiej. /23.2.1/

ROZDZIAŁ 8 – SZCZEGÓLNE PRZYPADKI

8.1 Zespół B celowo spowalniał tempo gry. Jak w tej sytuacji powinien zachować się sędzia?	Decyzja: Sędzia powinien utrzymywać stałe tempo rozgrywania meczu. Sędzia nigdy nie powinien zezwalać na żadne zewnętrzne czynniki zakłócające tempo meczu mogące wpływać na jakość gry jednego z zespołów.
8.2 Zawodnikowi zespołu B wypadł ręcznik do wycierania podłogi i upadł na boisko zespołu A. Co powinni zrobić sędziowie?	Decyzja: Jeżeli w ocenie sędziego I sytuacja była niebezpieczna, powinien natychmiast przerwać grę i zarządzić powtórzenie.

	Jeżeli jednak wymiana jest już zakończona i upadający ręcznik nie ma wpływu na wynik, nie ma potrzeby zarządzania powtórzenia wymiany. /17.2/
8.3 Mecz został wznowiony na innym boisku po tym, jak miała miejsce awaria oświetlenia. Jakie powinno być właściwe zastosowanie przepisów z udziałem we wznowianym trzecim secie wcześniej zdyskwalifikowanego zawodnika?	Decyzja: Przerwany set musi zostać anulowany i rozegrany od nowa, z tymi samymi członkami zespołów i w tych samych ustawieniach początkowych, ale ani zawodnicy wykluczeni ani zdyskwalifikowani nie mają prawa uczestniczyć w grze. Inny zawodnik, nieznajdujący się na kartce z ustawieniem początkowym, musi zająć jego miejsce. Ponadto, wszystkie inne upomnienia/sankcje zapisane w protokole zawodów do momentu wystąpienia awarii oświetlenia, obowiązują w nowym secie. /17.3.2.2/
8.4 WIDEO Zawodnik mijając słupkę w celu odzyskania piłki, lecącej po pierwszym odbiciu poza antenką, chwycił słupkę sędziego i gwałtownie skrzył, aby odbić piłkę. Czy to jest korzystanie z pomocy?	Decyzja: Nie. Aby uznać zagranie za prawidłowe, decydujący jest moment gry piłką. Ponieważ zawodnik nie korzysta z pomocy w momencie odbicia piłki, jego akcja nie może być oceniona jako odbicie z pomocą. Prawidłowe i atrakcyjne zagranie. /9.1.3/
8.5 WIDEO Po tym jak w zespole dokonano zmiany zawodników, w wyniku procedury challenge, sędzia I musiał zmienić pierwotną decyzję i nakazać powtórzenie wymiany. W tej sytuacji trener poprosił o wycofanie dokonanej zmiany. Czy jest to możliwe?	Decyzja: Skoro sędzia I zmienił swą decyzję, na bazie której zespół dokonał zmiany, prośba trenera musi być zaakceptowana. Zespołowi nie zostanie przypisana żadna zmiana.
8.6 NOWY WIDEO Podczas ataku, piłka odbiła się od taśmy siatki (lub bloku przeciwnika). W rezultacie antenka odcięła się od siatki i podczas gdy upadała piłka ponownie została dotknięta przez zespół w czerwonych koszulkach. Jaka powinna być decyzja sędziego I?	Decyzja: Zapis wideo sugeruje, że piłka faktycznie nie dotknęła bloku. Jednak w związku z tym, że antenka częściowo odpadła, zanim zawodniczka w czerwonej koszulce dotknęła piłkę, wymiana powinna być powtórzona. Sędzia I postąpił prawidłowo, decydując natychmiast o powtórzeniu wymiany.
8.7 NOWY W trzecim secie zespół osiągnął wynik 9-7. Zespół z 7 punktami nagle odkrył, że na boisku ma dwie zawodniczki z nr 11. Najprawdopodobniej jedna z tych zawodniczek grała w pierwszym i drugim secie z numerem 10, co było prawidłowo zapisane w protokole zawodów, ale kiedy zmieniała mokrą koszulkę między 2 i 3 setem pomyłkowo założyła koszulkę z nr 11. Żadna	Decyzja: Tak. Sędzia postąpił prawidłowo. Obydwaj, sekretarz oraz sędzia II powinni, przed rozpoczęciem trzeciego seta, zauważyć, że na boisku znajdowały się dwie zawodniczki z numerem 11 i powinno to być poprawione w tamtym momencie. Sędzia I, w tej nietypowej sytuacji, nie określonej dokładnie w Przepisach Gry, uprawniony jest do podjęcia decyzji w tej

z zawodniczek z numerem 11 nie zagrywała w 3 secie. Sędzia I poinstruował, aby zawodniczka zmieniła koszulkę na właściwą, z pierwotnym numerem oraz zastosował sankcję za opóźnianie gry dla tego zespołu. Czy było to prawidłowe postępowanie sędziego I?	kwestii. Jednakże, jako że zawodniczka była prawidłowo wpisana do protokołu zawodów z właściwym numerem (numer 10), a także na kartce z ustawieniem, przepis 7 nie ma tutaj zastosowania. W związku z tym sędzia I postąpił prawidłowo i NIE anulował punktów tego zespołu. Jako że zespół był odpowiedzialny, przynajmniej częściowo, za przerwanie meczu, sankcja za opóźnianie gry została nałożona poprawnie, a zawodniczka powinna grać w koszulce z właściwym numerem. Mecz powinien być kontynuowany z wynikiem jaki był w momencie, kiedy błąd został zauważony. Podsumowując: 23.2.3 Sędzia ma prawo decydować o wszystkich sprawach dotyczących meczu, w tym również w sprawach nieobjętych Przepisami Gry. * zmiana stroju z powrotem na ten z prawidłowym numerem * nałożenie na zespół sankcji za opóźnianie gry /7.3.5.4; 23.2.3/
---	--

ROZDZIAŁ 9 – PRZYPADKI Z UŻYCIEM TECHNOLOGII

Już od kilku lat technologia jest używana przez FIVB, Kontynentalne Konfederacje oraz Narodowe Federacje. Składają się na to zestawy komunikacji bezprzewodowej, protokół elektroniczny oraz system wideoweryfikacji (Challenge). Każde z nich dostarcza korzyści dla sportu, ale żeby mecz przebiegał płynnie wymagana jest szczególna uwaga od sędziów.

9.1 NOWY Zestaw komunikacji bezprzewodowej używany przez Sędziego Challenge przestał działać w połowie meczu. Jak jest najlepsze rozwiązanie kontynuowania meczu i utrzymania możliwości Challenge?	Decyzja: Rezerwowy zestaw komunikacji bezprzewodowej powinien znajdować się u Sędziego Challenge. Kiedy jednak sieć komunikacji bezprzewodowej nie działa poprawnie, a zestaw rezerwowy nie jest dostępny, Sędzia Challenge musi otrzymać zestaw komunikacji bezprzewodowej od sekretarza. Sekretarz musi dalej pełnić swoje obowiązki bez zestawu i komunikować się z sędziami przez komunikację ręczną lub poprzez bezpośredni dialog z sędzią II. /15.10.3.1, 15.10.4/
9.2 NOWY Informacja o dwóch zmianach została wysłana przez asystenta trenera. Jednakże do strefy	Decyzja: Prośbą o zmianę jest wejście zawodnika(ów) do strefy zmian. Tablety

zmian weszła inna para zawodników. Co powinni zrobić sędzia II/ sędzia III i sędzia sekretarz?	używane przez zespoły w tym przypadku nie mogą być ważniejsze niż Przepisy. Technologia jest po to, żeby pomagać, ale błędy ludzkie mogą się przydarzyć i nie mogą być powodem odrzucenia zmiany. Sędzia II (lub sędzia III) oraz sekretarz powinni zaakceptować prośbę o zmianę zawodników, pod warunkiem, że zmiana jest regulaminowa. Sekretarz powinien w protokole elektronicznym zaakceptować zmiany pojedynczo zamiast używając opcji „zaakceptuj wszystkie”. Sekretarz, za pośrednictwem zestawu komunikacji bezprzewodowej, powinien zakomunikować, że przeprowadzi zmiany w „trybie ręcznym”, aby sędzia II wiedział, że potrzebuje on trochę więcej czasu by przeciągnąć numer nowego zawodnika do ustawienia w protokole elektronicznym. /15.10.3.1, 15.10.4/
9.3 NOWY W światowych zawodach FIVB tabliczki na zmiany zawodników nie są używane. Czy jest to prawidłowe?	Decyzja: Na wysokiej rangi zawodach, w trakcie długiego sezonu rozgrywkowego, dozwolone jest posiadanie szerokiego składu. Stroje zawodników mogą być numerowane np. do 99. Stąd stosowanie tabliczek na zmiany stało się niepraktyczne. Dodatkowo, tabliczki na zmiany mogą powodować wiele błędów same w sobie prowadzić do możliwych i niepożądanych sankcji za opóźnianie gry. Nieużywanie tabliczek na zmiany jest teraz lepszą opcją. Jednakże, jeżeli nie jest używana pełna technologia, a numery zawodników na to pozwalają, wówczas tabliczki na zmiany powinny być nadal używane. /15.10.3.3/
9.4 NOWY Trener używając tabletu zgłosił prośbę o przerwę na odpoczynek ułamek sekundy przed tym jak sekretarz nacisnął przycisk rozpoczęcia wymiany, zasadniczo w momencie gwizdka sędziego pierwszego. Zawodnicy zaczęli schodzić do ławek, a przeciwnik wykonał zagrywkę w puste boisko. Co powinien zrobić sędzia by utrzymać spójność gry?	Decyzja: Sędzia I powinien zastosować sztukę płynnego sędziowania (smooth refereeing), aby uniknąć zamieszania. Ta sytuacja zaistniała wskutek nieuwagi sekretarza. Gdyby rozpoczął wymianę w protokole elektronicznym, wówczas zablokowałby możliwość prośby o przerwę na odpoczynek. Dla dobra widowiska sędzia I powinien sprytnie zmienić sygnał zezwalający na wykonanie zagrywki na sygnał na przerwę na odpoczynek. /15.11.1, 15.11.1.1, 16.1.4/

9.5 NOWY WIDEO W trakcie wymiany piłka uderzyła w siatkę, a następnie przeszła całkowicie na stronę przeciwnika, zanim została odzyskana. Całkowite przekroczenie zostało potwierdzone w wyniku prośby zespołu o challenge, kiedy sprawdzano błąd dotknięcia siatki.	Decyzja: Przepis mówi, że piłka jest „autowa”, jeżeli przechodzi całkowicie w przestrzeni pod siatką. Zgodnie z regulaminem challenge pierwszy widoczny błąd, nawet jeśli nie był on przedmiotem sprawdzenia, decyduje o wyniku wymiany W tym przypadku, mimo iż sprawdzany był błąd dotknięcia siatki, sędzia mógł potwierdzić swoją pierwotną decyzję – piłka była całkowicie po stronie zespołu USA. Ten błąd został odgwizdany. Z drugiej strony, powodem zaistnienia tej sytuacji była niewystarczająco mocno naciągnięta siatka. To powinno zostać sprawdzone i poprawione przed meczem oraz być kontrolowane w trakcie trwania meczu, by zapobiec sytuacjom powodującym frustrację zespołów. /8.4.5/
9.6 Zawodnik ustawienia początkowego, przesłanego przez zespół uległ kontuzji przed rozpoczęciem meczu. Co się stanie z protokołem elektronicznym?	Decyzja: Przesłane ustawienie początkowe liczy się tak samo jak wypełniona i podpisana kartka z ustawieniem. Tym samym, zawodnik może zostać zmieniony, ale zalicza się to do zmian, chyba że mają zastosowanie specjalne regulacje, obowiązujące na danych zawodach. /7.3.2, 7.3.4/
9.7 Zawodnik wszedł do strefy zmiany w odpowiednim czasie - ale nie została wysłana żadna informacja. Jak należy zarządzić tą sytuacją?	Decyzja: Oficjalną prośbą o dokonanie zmiany jest wejście zawodnika(ów) do strefy zmian. Dlatego sekretarz przed każdą akcją powinien sprawdzić, czy jest to prawidłowa prośba. Jeżeli tak, powinien zaakceptować prośbę ręcznie i zakomunikować przez mikrofon „tryb ręczny”, by zyskać trochę więcej czasu na czynności administracyjne niezbędne do zmiany zawodników. Jeżeli prośba jest nieprawidłowa, powinna zostać odrzucona, a sędziowie muszą zastosować odpowiednie przepisy. /15.5.1, 16.1.3/
9.8 NOWY WIDEO Po Challenge okazało się, że operator systemu Challenge pokazał błędny fragment wideo. Jakie możliwości w tej sytuacji ma sędzia I?	Decyzja: Sędzia I musi zdawać sobie sprawę, że Challenge jest po to, aby pomóc podejmować jak najbardziej sprawiedliwe decyzje. W tej sytuacji sędzia I powinien nalegać na pokazanie właściwego fragmentu wideo i nie powinien akceptować go bezwarunkowo.

9.9 NOWY [WIDEO](#)

Kiedy system Challenge jest w użyciu, zespoły są uprawnione do zgłaszania challenge na błędy, które być może zostały popełnione przez sędziów. Jeśli przeciwnik przyzna się do popełnienia błędu, jak powinien zareagować sędzia I?

Decyzja

W duchu fair play przyznawanie się przez przeciwnika jest mile widziane. Sędzia I powinien zaakceptować fakt przyznania się zawodnika do popełnionego błędu i tym samym uniknąć konieczności przeprowadzenia Challenge lub anulować procedurę Challenge.

W trakcie turnieju finałowego VNL edycja 2023, testowano Zasadę Fair Play, by uniknąć straty czasu na odtwarzanie wideo kiedy zespoły przyznały się do dotknięcia piłki w bloku lub dotknięcia siatki.

/7.3.2, 7.3.4/